

การจัดการองค์ความรู้ เรื่อง การส่งเสริมการอบรมในรูปแบบของสหกรณ์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ KM – Knowledge Management

การจัดการความรู้

การจัดการความรู้ (อังกฤษ: Knowledge management - KM) คือ การรวบรวม สร้าง จัดระเบียบ แลกเปลี่ยน และประยุกต์ใช้ความรู้ในองค์กร โดยพัฒนาระบบจากข้อมูล ไปสู่ สารสนเทศ เพื่อให้เกิดความรู้ และ ปัญญา ในที่สุด

การจัดการความรู้ประกอบไปด้วยชุดของการปฏิบัติงานที่ถูกใช้โดยองค์กรต่างๆ เพื่อที่จะระบุ สร้าง แสดงและกระจายความรู้ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้และการเรียนรู้ภายในองค์กร อันนำไปสู่การจัดการสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการธุรกิจที่ดี องค์กรขนาดใหญ่โดยส่วนมากจะมีการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการจัดการองค์ความรู้ โดยมักจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนกเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแผนกการจัดการทรัพยากรมนุษย์

รูปแบบการจัดการองค์ความรู้โดยปกติจะถูกจัดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและ ประสงค์ที่จะได้ผลลัพธ์เฉพาะด้าน เช่น เพื่อแบ่งปันภูมิปัญญาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน, เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันหรือเพื่อเพิ่มระดับนวัตกรรมให้สูงขึ้น

นิยาม

ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy – KBE) งานต่างๆ จำเป็นต้องใช้ความรู้มาสร้างผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น การจัดการความรู้เป็นคำกว้างๆ ที่มีความหมายครอบคลุมเทคนิค กลไกต่างๆ มากมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำงานของแรงงานความรู้ (Knowledge Worker) มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลไกดังกล่าวได้แก่ การรวบรวมความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ ที่ต่างๆ มารวมไว้ที่เดียวกัน การสร้างบรรยากาศให้คนคิดค้น เรียนรู้ สร้างความรู้ใหม่ๆ ขึ้น การจัดระเบียบความรู้ในเอกสาร และทำสมุดหน้าเหลืองรวบรวมรายชื่อผู้มีความรู้ในด้านต่างๆ และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างช่องทาง และเงื่อนไขให้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปใช้พัฒนางานของตนให้สัมฤทธิ์ผล

ประเภทของความรู้

ความรู้สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้สองประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) และความรู้แฝงเร้น หรือความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) ความรู้ชัดแจ้งคือความรู้ที่เขียนอธิบายออกมาเป็นตัวอักษร เช่น คู่มือปฏิบัติงาน หนังสือ ตำรา เว็บไซต์ Blog ฯลฯ ส่วนความรู้แฝงเร้น คือความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน ไม่ได้ถอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบางครั้งก็ไม่สามารถถอดเป็นลายลักษณ์อักษรได้ความรู้ที่สำคัญส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นความรู้แฝงเร้น อยู่ในคนทำงาน และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละเรื่อง จึงต้องอาศัยกลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้คนได้พบกัน สร้างความไว้วางใจกัน และถ่ายทอดความรู้ระหว่างกันและกัน

ความรู้แบบฝังลึก

ความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ไม่สามารถอธิบายโดยใช้คำพูดได้ มีรากฐานมาจากการกระทำและประสบการณ์ มีลักษณะเป็นความเชื่อ ทักษะ และเป็นอัตวิสัย

(Subjective)ต้องการการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ มีลักษณะเป็นเรื่องส่วนบุคคล มีบริบทเฉพาะ (Context-specific) ทำให้เป็นทางการและสื่อสารยาก เช่น วิจารณ์ญาณ ความลับทางการค้า วัฒนธรรมองค์กร ทักษะ ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ การเรียนรู้ขององค์กร ความสามารถในการชิมรสไวน์ หรือกระทั่งทักษะในการสังเกตเปลวควันจากปล่องโรงงานว่ามีปัญหาในกระบวนการผลิตหรือไม่

ความรู้ชัดแจ้ง

ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่รวบรวมได้ง่าย จัดระบบและถ่ายโอนโดยใช้วิธีการดิจิทัล มีลักษณะเป็นวัตถุติบ (Objective) เป็นทฤษฎี สามารถแปลงเป็นรหัสในการถ่ายทอดโดยวิธีการที่เป็นทางการ ไม่จำเป็นต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อถ่ายทอดความรู้ เช่น นโยบายขององค์กร กระบวนการทำงาน ซอฟต์แวร์ เอกสาร และกลยุทธ์ เป้าหมายและความสามารถขององค์กร ความรู้ยังมีลักษณะไม่ชัดแจ้งมากเท่าไร การถ่ายโอนความรู้ยังกระทำได้ยากเท่านั้น ดังนั้นบางคนจึงเรียกความรู้ประเภทนี้ว่าเป็นความรู้แบบเหนียว (Sticky Knowledge) หรือความรู้แบบฝังอยู่ใน (Embedded Knowledge) ส่วนความรู้แบบชัดแจ้งมีการถ่ายโอนและแบ่งปันง่าย จึงมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่าความรู้แบบรั่วไหลได้ง่าย (Leaky Knowledge) ความสัมพันธ์ของความรู้ทั้งสองประเภทเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน (Mutually Constituted) เนื่องจากความรู้แบบฝังลึกเป็นส่วนประกอบของความรู้ทั้งหมด และสามารถแปลงให้เป็นความรู้แบบชัดแจ้งโดยการสื่อสารด้วยคำพูดตามรูปแบบของ เซซี (SECI Model) (ของ Nonaka และ Takeuchi) ความรู้ทั้งแบบแฝงเร้นและแบบชัดแจ้ง จะมีการแปรเปลี่ยนถ่ายทอดไปตามกลไกต่างๆ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถอดความรู้ การผสานความรู้ และการซึมซับความรู้

การจัดการความรู้ที่มีหลายรูปแบบ มีหลากหลายโมเดล แต่ที่น่าสนใจ คือ การจัดการความรู้ที่ทำให้คนเคารพศักดิ์ศรีของผู้อื่น เป็นรูปแบบการจัดการความรู้ที่เชื่อว่า ทุกคนมีความรู้ปฏิบัติในระดับความชำนาญที่ต่างกัน เคารพความรู้ที่อยู่ในคน เพราะถ้าหากเคารพความรู้ในตำราวิชาการอย่างเดียวนั้นก็เท่ากับว่าเป็นการมองว่า คนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ เป็นคนที่ไม่มีความรู้

ระดับของความรู้

การจำแนกระดับของความรู้ สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ระดับ คือ

ความรู้เชิงทฤษฎี (Know-What) เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง รู้อะไร เป็นอะไร จะพบในผู้ที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ๆ ที่มีความรู้โดยเฉพาะความรู้ที่จำมาได้จากความรู้ชัดแจ้งซึ่งได้จากการได้เรียนมาก แต่เวลาทำงาน ก็จะไม่มั่นใจ มักจะปรึกษารุ่นพี่ก่อน

ความรู้เชิงทฤษฎีและเชิงบริบท (Know-How) เป็นความรู้เชื่อมโยงกับโลกของความเป็นจริง ภายใต้อสภาพความเป็นจริงที่ซับซ้อนสามารถนำเอาความรู้ชัดแจ้งที่ได้มาประยุกต์ใช้ตามบริบทของตนเองได้ มักพบในคนที่ทำงานไปหลายๆปี จนเกิดความรู้ฝังลึกที่เป็นทักษะหรือประสบการณ์มากขึ้น

ความรู้ในระดับที่อธิบายเหตุผล (Know-Why) เป็นความรู้เชิงเหตุผลระหว่างเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ผลของประสบการณ์แก้ปัญหาที่ซับซ้อน และนำประสบการณ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เป็นผู้ทำงานมาระยะหนึ่งแล้วเกิดความรู้ฝังลึก สามารถถอดความรู้ฝังลึกของตนเองมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นหรือถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้พร้อมทั้งรับเอาความรู้จากผู้อื่นไปปรับใช้ในบริบทของตนเองได้

ความรู้ในระดับคุณค่า ความเชื่อ (Care-Why) เป็นความรู้ในลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่ผลักดันมาจากภายในตนเองจะเป็นผู้ที่สามารถสกัด ประมวล วิเคราะห์ความรู้ที่ตนเองมีอยู่กับความรู้ที่ตนเองได้รับมา สร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ เช่น สร้างตัวแบบ สร้างทฤษฎีใหม่หรือนวัตกรรม ขึ้นมาใช้ในการทำงานได้

กรอบแนวคิดการจัดการความรู้

ตัวอย่างแผนผังอิชิคาวะ

แผนผังอิชิคาวะ (Ishikawa diagram) หรือแผนผังก้างปลา (หรือในชื่ออื่นของไทยเช่น ตัวแบบทูน่า หรือตัวแบบปลาตะเพียน) เป็นกรอบแนวคิดอย่างง่ายในการจัดการความรู้ โดยให้การจัดการความรู้เปรียบเสมือนปลา ซึ่งประกอบด้วยส่วนหัว ลำตัว และหาง แต่ละส่วนมีหน้าที่ที่ต่างกัน ดังนี้

ส่วนหัวและตา (Knowledge Vision - KV) มองว่ากำลังจะไปทางไหน ซึ่งต้องตอบให้ได้ว่า "ทำ KM ไปเพื่ออะไร"

ส่วนกลางลำตัว (Knowledge Sharing - KS) ส่วนที่เป็นหัวใจให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือ เกื้อกูลกันและกัน

ส่วนหาง (Knowledge Assets - KA) คือ สร้างคลังความรู้ เชื่อมโยงเครือข่าย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ "สะบัดหาง" สร้างพลังจากชุมชนแนวปฏิบัติ

สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ในประเทศไทย ได้พัฒนาตัวแบบทูน่าเป็น "ตัวแบบปลาตะเพียน" โดยมองว่าองค์กรมีหน่วยงานย่อย ซึ่งมีความแตกต่างกัน รูปแบบความรู้แต่ละหน่วยจึงต้องปรับให้เหมาะสมกับบริษัทของตน แต่ทั้งฝูงปลาจะหันหน้าไปทิศทางเดียวกัน

กรอบความคิดของ Holsapple Holsapple ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพัฒนาการของแนวคิดของการจัดการความรู้ ๑๐ แบบมาประมวลซึ่งแสดงถึงส่วนประกอบของการจัดการความรู้ (KM elements) เพื่อนำไปจัดระบบเป็นองค์ประกอบหลัก ๓ ด้านของการจัดการความรู้ (Three-fold framework) ได้แก่ ทรัพยากรด้านการจัดการความรู้ กิจกรรมการจัดการความรู้ และอิทธิพลของการจัดการความรู้ และให้ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้ให้ข้อคิดเห็น วิจัยและข้อเสนอแนะ ได้ผลออกมาเป็นกรอบความร่วมมือ (Collaborative Framework)

การถ่ายทอดความรู้

การถ่ายทอดความรู้ อันเป็นส่วนประกอบของการจัดการองค์ความรู้ ถูกประพุดิปฏิบัติกันมานานแล้ว ตัวอย่างรูปแบบการถ่ายทอดความรู้ เช่น การอภิปรายของเพื่อนร่วมงานในระหว่างการทำงาน การอบรมสมาชิกใหม่อย่างเป็นทางการ, โปรแกรมการฝึกสอนทางอาชีพและการเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งรูปแบบการถ่ายทอดความรู้มีการพัฒนารูปแบบโดยอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่กระจายอย่างกว้างขวางในศตวรรษที่ ๒๐ ก่อให้เกิดเทคโนโลยีฐานความรู้, ระบบผู้เชี่ยวชาญและคลังความรู้ ซึ่งทำให้กระบวนการถ่ายทอดความรู้ง่ายมากขึ้น

กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process)

กระบวนการจัดการความรู้ เป็นกระบวนการแบบหนึ่งที่จะช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงขั้นตอนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการความรู้ หรือพัฒนาการของความรู้ที่จะเกิดขึ้นภายในองค์กร ประกอบด้วย ๗ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การบ่งชี้ความรู้ – เช่นพิจารณาว่า วิสัยทัศน์/ พันธกิจ/ เป้าหมาย คืออะไร และเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เราจำเป็นต้องรู้อะไร , ขณะนี้เรามีความรู้อะไรบ้าง, อยู่ในรูปแบบใด, อยู่ที่ใคร
๒. การสร้างและแสวงหาความรู้ – เช่นการสร้างความรู้ใหม่, แสวงหาความรู้จากภายนอก, รักษาความรู้เก่า กำจัดความรู้ที่ใช้ไม่ได้แล้ว
๓. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ - เป็นการวางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้ อย่างเป็นระบบในอนาคต
๔. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ – เช่นปรับปรุงรูปแบบเอกสารให้เป็นมาตรฐาน, ใช้ภาษาเดียวกัน, ปรับปรุงเนื้อหาให้สมบูรณ์
๕. การเข้าถึงความรู้ – เป็นการทำให้ผู้ใช้ความรู้เข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT), Web board , บอร์ดประชาสัมพันธ์ เป็นต้น
๖. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ – ทำได้หลายวิธีการ โดยกรณีเป็น Explicit Knowledge อาจจัดทำเป็น เอกสาร, ฐานความรู้, เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือกรณีเป็น Tacit Knowledge อาจจัดทำเป็นระบบ ทีมข้ามสายงาน, กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม, ชุมชนแห่งการเรียนรู้, ระบบพี่เลี้ยง, การสับเปลี่ยนงาน, การยืมตัว, เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นต้น
๗. การเรียนรู้ – ควรทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่นเกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ > นำความรู้ไปใช้ > เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ และหมุนเวียนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

สหกรณ์ คือการทำงานร่วมกัน โดยแต่ละคนที่สามารถร่วมกันต้องช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

สหกรณ์ หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างบุคคลเพื่อดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อหาผลกำไรหรือผลประโยชน์ในด้านต่างๆ ร่วมกัน ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒

สหกรณ์เป็นภาษาสันสกฤต พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอธิบายความหมาย สหกรณ์ว่า สห คือ ด้วยกัน กรณ์คือ การทำงาน สหกรณ์ คือ การทำงานร่วมกัน ด้วยความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์ สุจริต เมตตากัน สหกรณ์ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญที่สุด คือความสามัคคีและความซื่อสัตย์

๑. การช่วยเหลือตนเอง การแก้ไขปัญหาหรือสร้างความกินดีอยู่ดีของตนเองและครอบครัว สมาชิกสหกรณ์จำเป็นจะต้องเริ่มต้นด้วยการคิดและทำเพื่อช่วยเหลือตนเอง โดยการ

ก. ขยัน ในการประกอบอาชีพของตนเอง เพื่อให้มีรายได้บำรุงครอบครัวอย่างเพียงพอหากไม่เพียงพอก็ต้องขยันเพิ่มขึ้นโดยการเพิ่มเวลาการทำงานหรือประกอบอาชีพเสริมที่ไม่เป็นผลเสียหายต่องานประจำ ความขยันของสมาชิกเพียงคนเดียวอาจไม่เพียงพอต้องให้ทุกคนในครอบครัวได้คิดและปฏิบัติ เช่นเดียวกัน ก็จะทำให้ครอบครัวมีรายได้พอกพูนขึ้น ความขยันจึงเป็นสิ่งที่สมาชิกพึงปฏิบัติ

ข. ประหยัด ในการประกอบอาชีพแม้จะมีรายได้มากเพียงใดก็ตาม แต่การใช้จ่ายของสมาชิกและครอบครัวมีมาก หรือมีรายจ่ายมากเกินไปเกินกว่ารายได้ ครอบครัวก็จะไม่มีเงินเหลือเก็บไว้ใช้จ่ายเมื่อถึงคราวจำเป็น การประหยัดโดยการพิจารณาใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นเหมาะสมและสมควรที่สมาชิกในครอบครัวพึงปฏิบัติ

ค. การพัฒนาตนเอง เป็นอุดมการณ์ที่สำคัญมาก และเป็นพื้นฐานของสมาชิกที่ต้องเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตหรือดำรงชีวิตแบบเดิมๆ สิ่งที่ดีกว่า จึงต้องการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้ความขยัน มานะ อดทน และปฏิบัติจนเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานหรือสังคม การเรียนรู้จนสามารถใช้เทคโนโลยีในการผลิตจนเกิดผลผลิตที่มีคุณภาพสูงและสร้างตลาดเพื่อผลผลิตที่ดี จะช่วยให้สมาชิกมีรายได้ที่สูงขึ้น และต้นทุนการผลิตการตลาดลดลง ผลตอบแทนของสมาชิกก็จะมากขึ้น

ง. การหลีกเลี่ยงอบายมุข เพื่อให้พ้นจากความหายนะของตนเองและครอบครัว เพราะผู้ที่หลงเข้าไปในวงจรของอบายมุข จะเป็นผู้ที่ขาดสติและความรับผิดชอบ มักสร้างความเสียหายเดือดร้อนให้กับผู้ใกล้ชิดและสังคมที่อาศัยอยู่

๒. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดขึ้นต่อเนื่องจากความต้องการช่วยเหลือตนเองของสมาชิก เพราะตามลำพังสมาชิกคนเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมได้ จึงจำเป็นต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้น จะต้องประกอบด้วย ความร่วมแรงและร่วมใจ

กลุ่มเกษตรกร เริ่มมีการรวมตัวกันเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๘ อย่างไม่เป็นทางการ เรียกว่า **กลุ่มชาวนา** และหลังจากนั้นทางราชการได้ส่งเสริมให้ตั้งกลุ่มชาวนาขยายไปทั่วประเทศ โดยให้การจดทะเบียนไว้เป็นหลักฐานแต่ไม่ได้เป็นนิติบุคคล จนเมื่อกรมส่งเสริมการเกษตร ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๐ กลุ่มชาวนาจึงเปลี่ยนชื่อเป็นกลุ่มเกษตรกร ทั้งนี้ เพื่อให้มีความหมายกว้างขึ้น สามารถครอบคลุมอาชีพการเกษตรทุกสาขา ซึ่งได้เพิ่มขยายจำนวนขึ้นตามลำดับ เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรที่มีได้เป็นนิติบุคคลไม่สามารถดำเนินธุรกิจการค้าได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรับรอง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงพยายามหาทางสนับสนุนให้มีกฎหมายรับรองกลุ่มเกษตรกรให้เป็นนิติบุคคล ซึ่งได้เสนอกฎหมายนี้ให้รัฐบาลพิจารณา เมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นเวลา ๑๐ ปีเศษ รัฐบาลจึงได้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๔๐-๑๔๑ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๑๑ ให้มีบทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรโดยมีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลและสามารถดำเนินธุรกิจต่างๆได้ ปัจจุบันได้มีการแก้ไขอีกครั้งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๔๐ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกรพ.ศ.๒๕๔๗ ได้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๔๑

กลุ่มเกษตรกร ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ.๒๕๔๗ หมายความว่าบุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาจร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้ สมาชิกต้องเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีกิจการหรือภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ที่กลุ่มเกษตรกรนั้นดำเนินการอยู่

การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์

๑. หลักการและเหตุผล

ตามอุดมการณ์สหกรณ์ คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิกให้มีความอยู่ดีกินดีและมีสันติสุขได้โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการช่วยตนเอง โดยการประหยัด (อารักขสัมปทา) หมายถึงการรู้จักกิน รู้จักใช้ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่

สุรุษสุร่าย ไม่ใช่จ่ายโดยไม่จำเป็น เป็นคนอดออม มีความพอดี แบ่งสรรรายได้อย่างเหมาะสมเพื่อการดำเนินชีวิตและเก็บออม ไม่ยอมเป็นหนี้เป็นสินกินใช้เท่าที่มี คนประหยัดมีรายได้เท่ากับคนอื่นแต่มีเงินเหลือเก็บ คนไม่ประหยัดมีรายได้เท่ากับคนอื่นแต่ไม่มีเงินเหลือเก็บ การประหยัดเป็นการเห็นคุณค่าของการใช้เงิน มีสติพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของที่ต้องใช้ มีน้อยเก็บน้อยค่อยใช้ไป หากจ่ายให้มาก ๆ จะยากจน ดังคนจนทำตัวจนมีโอกาสนเป็นคนรวย ในขณะที่คนรวยทำตัวจนยิ่งร่ำรวย แต่คนรวยทำตัวรวยมีโอกาสนจน และคนจนทำตัวรวยย่อมเป็นหนี้สินล้นพ้นตัว ประกอบกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) โดยยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกัน และต้องมีความรู้ และคุณธรรม รวมถึงแนวทางลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ รู้จักเก็บออม ดำเนินวิถีชีวิตคุณธรรมและจริยธรรม อนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและ ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน การส่งเสริมการออมทรัพย์กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สามารถประยุกต์ปรับกับการดำเนินชีวิตตามอุดมการณ์สหกรณ์ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก ครอบครัวเกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร ได้อย่างแท้จริง

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อให้สมาชิกรู้จักประหยัดและมีเงินออมไว้ใช้ยามจำเป็น
- ๒.๒ เพื่อเป็นการให้สมาชิกมีนิสัยรักการออม
- ๒.๓ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวสมาชิก
- ๒.๔ เพื่อสหกรณ์ได้มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้น
- ๒.๕ เพื่อเป็นการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามอุดมการณ์สหกรณ์

๓. เป้าหมาย

การจัดชุดความรู้ “การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์” เพื่อเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการออมทรัพย์ให้กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ และเจ้าหน้าที่ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. วิธีดำเนินการส่งเสริมการออมทรัพย์

การแนะนำส่งเสริมการออมทรัพย์กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

- (๑) แนะนำในที่ประชุมกลุ่มสมาชิก ที่ประชุมใหญ่ และประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ติดตามทุกครั้ง
- (๒) แนะนำส่งเสริมการไปเยี่ยมเยือนสมาชิกตามบ้านสมาชิกรายบุคคล รายกลุ่ม และนำโครงการส่งเสริมการออมทรัพย์ ชี้แจง เชิญชวนให้สมาชิกเข้าใจอย่างแท้จริง
- (๓) แนะนำองค์กร ฐานะ ความมั่นคงขององค์กร การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ ให้สมาชิกเห็นคุณค่าของการออมทรัพย์ เพื่อช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- (๔) ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการออมทรัพย์ ประโยชน์ของการออมทรัพย์ วิธีการขั้นตอนการรับฝากและการถอนเงินฝาก อัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากประเภทต่าง ๆ ให้กับสมาชิก ได้รับรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครอบคลุมทั่วถึงตลอดเวลา โดยใช้การประชาสัมพันธ์ทาง

วิทยุกระจายเสียง โบว์ชิว แผ่นพับและการตีประกาศ หรืออาจจัดกิจกรรมการบันเทิงเพื่อสร้างแรงจูงใจในการออมทรัพย์กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

(๕) สร้างศรัทธาความเชื่อมั่น ความมั่นคงและความปลอดภัย ให้สมาชิกได้เห็นถึงสถานภาพทางการเงิน และทรัพย์สินต่าง ๆ การให้บริการ อาคารสถานที่ การบริหารจัดการ ระบบการดำเนินการ (คอมพิวเตอร์) ระบบควบคุมพร้อมทั้งเอกสาร โดยเฉพาะสมุดคู่มือเงินฝากของสมาชิกต้องพิเศษทั้งด้านความสวยงาม มั่นคง น่าเชื่อถือ และเก็บไว้โดยทะนุถนอม การให้บริการออมทรัพย์ฝากหรือถอนกับสมาชิก ต้องรวดเร็วถูกต้องน่าเชื่อถือ และเป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์ สมควรมีการสร้างระบบคุ้มครองเงินฝากให้กับสมาชิก (ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเงินฝาก) หรือการประกันเงินฝาก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ความเชื่อถือ ความมั่นคง ความศรัทธาของสมาชิกสหกรณ์

(๖) การเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก สร้างความสมดุลในการเชื่อมโยงธุรกิจของสหกรณ์ให้สมาชิกได้เห็นภาพชัดเจน เช่น ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ทั่วไปอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากออมทรัพย์ไม่ถึงหนึ่งบาท แต่จ่ายเงินกู้ให้กับลูกค้าไม่ต่ำกว่าสิบบาทขึ้นไป และถ้าลูกค้าฝากเงินกับธนาคาร มียอดคงเหลือไม่ถึงห้าร้อยบาทและไม่มีการติดต่อเป็นเวลาสามปี ธนาคารจะปิดบัญชีดังกล่าวและยึดเงินฝากนั้นตามกฎหมาย (ซึ่งดูเป็นการเบียดเบียนเอาर्डเอาเปรียบมากเกินไป)

(๗) มอบของที่ระลึก หรือรางวัล ให้กับสมาชิกที่ฝากสม่ำเสมอ ในวันที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี

(๘) แนะนำเรื่องการเสียภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยรับจากเงินฝาก

(๙) คณะกรรมการดำเนินการ ประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม ผู้หน้าที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบกิจการ ฝ่ายจัดการ ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีก่อนในการดำเนินการส่งเสริมการออมทรัพย์กับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการความรู้ของศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๕ จังหวัดนครราชสีมา

เพื่อให้การจัดการความรู้ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์ฯ ๕ จึงได้ดำเนินการจัดการขององค์กร โดยศูนย์ฯ ๕ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการให้คำแนะนำส่งเสริมจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สถาบันสหกรณ์/เกษตรกร เพื่อให้การบริหารจัดการของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อำนวยผลประโยชน์สูงสุดให้แก่บรรดาสมาชิกสหกรณ์ โดยเป็นไปตามหลักการวิธีการอุดมการณ์สหกรณ์ ซึ่งศูนย์ฯ ๕ มีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสบการณ์ตลอดจนความสามารถในการให้ความรู้ ให้คำปรึกษา คำแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ที่ถูกต้องชัดเจน เป็นเสมือนครูหรือที่ปรึกษาของบรรดาสหกรณ์ ซึ่งศูนย์ฯ ๕ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ความรู้เพื่อส่งเสริมสหกรณ์ที่แตกต่างกัน แต่วิทยากรทุกท่านสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามแผน ที่ผู้บริหารวางไว้ จึงมีแนวคิดที่จะนำความรู้ของวิทยากรแต่ละท่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมปรึกษารื้อกันเพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และที่สำคัญต้องมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือวิธีการทำงานซึ่งกันและกัน โดยจะนำองค์ความรู้ของผู้โดดเด่นในแต่ละด้าน มาเล่าสู่กันฟัง ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการทำงาน การจัดทำรายงานตามตัวชี้วัดของกรมส่งเสริมสหกรณ์และของสำนักฯ เมื่อได้ข้อสรุปของการจัดการความรู้และเป็นแบบแผนในการนำไปปฏิบัติงานราชการด้านการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์แล้วจะ

สามารถทำให้วิทยากรของศูนย์ฯ ๕ ทุกคนสามารถมีองค์ความรู้ที่ดี มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงานที่ดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาการให้ความรู้และให้คำแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ต่อไป โดยศูนย์ฯ ๕ มีการแต่งตั้งคณะทำงานเรื่องการจัดทำ KM เรื่องการออมเพื่อดำเนินงาน คือ

- นำเสนอแนวคิดและความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้ให้กับบุคลากรในที่ประชุมเพื่อให้บุคลากรทราบถึงประโยชน์ ความสำคัญ ของการจัดทำ KM และมองเห็นประโยชน์ในการจัดทำ KM ร่วมกัน

- การประชุมระดมความคิดเห็นและนำความรู้ของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางกำหนดเป็นหัวข้อ / เรื่อง ที่ตรงกับขอบเขตของ KM พิจารณาหัวข้อ / เรื่องที่กำหนดว่าต้องค้นคว้าข้อมูล และพิจารณาหัวข้อเรื่องในการจัดการความรู้ บุคลากร ได้ลงความเห็นร่วมกันในการจัดการองค์ความรู้ เรื่อง “การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์” โดยแหล่งข้อมูลต่างๆได้จากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์ฯ ๕ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำความรู้และประสบการณ์ตรงจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ลงไปให้ความรู้ แนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรแต่ละแห่ง เพื่อค้นหาความรู้เพื่อนำไปกำหนดเป็นองค์ความรู้เทคนิควิธีการในการส่งเสริมการออมในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

การจัดการความรู้ เรื่อง “การส่งเสริมการออมในรูปแบบสหกรณ์” ศูนย์ฯ ๕ ใช้องค์ความรู้และประสบการณ์ตรงจากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ลงไปให้ความรู้แนะนำ ส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แต่ละแห่ง ตลอดถึงองค์ความรู้จากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการระดมเงินออมและข้อมูลจากเอกสาร คู่มือ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาองค์ความรู้เพื่อนำไปกำหนดเป็นองค์ความรู้วิธีการระดมเงินออมในสหกรณ์การเกษตร โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ดังกล่าวมาข้างต้นในการดำเนินการ

การออมคืออะไร

คำศัพท์ ในพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ให้นิยามไว้ว่า ออม ก. ประหยัด เก็บหอมรอมริบ, เช่น ออมทรัพย์; ถนอม, สงวน, เช่น ออมแรง จากความหมายนี้ แสดงว่า การออม คือ การประหยัด การเก็บหอมรอมริบ การถนอม และการ สงวน สิ่งที่จะประหยัด หรือเก็บหอมรอมริบ ได้แก่ ทรัพย์สิ้นเงินทอง

ฉะนั้น การออม จึงมีความหมายกว้าง คือหมายถึง การใช้สิ่งที่มีคุณค่าทั้งหลายอย่างระมัดระวังอย่างไม่ประมาท อย่างมีเหตุผล ทั้งในตนและนอกตน คือ ตนเอง ชีวิตของตนเองซึ่งแต่ละคนจะต้องถือว่า มีความหมายสูงสุด สำคัญสูงสุด จึงต้องรู้จักตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต ไม่ปล่อยปละละเลยให้ตกต่ำให้ไร้ค่า พยายามรักษาและพัฒนาให้เจริญให้ได้ ในขณะเดียวกัน ทรัพย์สิ้นเงินทอง ข้าวของต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการดำรงชีพ ก็ต้องให้ความสำคัญ ต้องรู้จักเก็บรู้จักใช้ ไม่ปล่อยปละละเลย ไม่ตำน้ำพริกละลายแม่น้ำ ไม่โค่นป่าเพื่อหานก เป็นต้น จะเห็นได้ว่า การออมมิได้มุ่งที่ออมเงินอย่างเดียว แต่หมายถึง การออมชีวิตตนเอง และปัจจัยในการดำรงชีพทุกอย่าง

การออม ในเบื้องต้น เป็นเรื่องของคน คือ จุดเริ่มต้นจะเกิดที่คน การออมจะเกิดได้ก็เพราะคนได้รับการศึกษาเรียนรู้ มีครู คือ พ่อแม่ เป็นต้น เป็นผู้แนะนำสั่งสอน ให้ความสำคัญ ความจำเป็น และผลหรือคุณประโยชน์ที่เกิดจากการออม เมื่อโตขึ้นก็คิดได้เอง ทำได้เอง และสอนผู้อื่นต่อไป การออมจึงเป็น

เรื่องของการศึกษา การพัฒนาชีวิตของคนลักษณะหนึ่ง คือ การฝึกให้รู้ ให้คิด และให้ทำในสิ่งดีมีประโยชน์

การออมชีวิต ออมเงิน ออมทรัพยากรธรรมชาติ มีป่าไม้ แหล่งน้ำ แหล่งดิน ก็ต้องเริ่มต้นที่การเรียนรู้ การคิดและการปฏิบัติเช่นเดียวกัน

การออมในสหกรณ์

สหกรณ์เป็นองค์กรการเงินภาคประชาชนดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกด้วยวิธีการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การออมเงินในสหกรณ์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีเจตนาฝึกนิสัยสมาชิกให้รู้จักการช่วยเหลือตนเอง ด้วยวิธีการเก็บออมเงินไว้ในสหกรณ์ เพื่อความมั่นคงของชีวิต แล้วสหกรณ์นำเงินออมดังกล่าวมารวมกันเป็นเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์ทำธุรกิจให้บริการตามวัตถุประสงค์ของสมาชิกที่มารวมกันเป็นสหกรณ์ เช่น การให้สมาชิกกู้เงินเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ลงทุนทำธุรกิจ ใช้จ่ายในครัวเรือนจัดหาสินค้า วัสดุอุปกรณ์มาบริการสมาชิก หรือรวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย เป็นต้น ซึ่งเป็นวิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างหมู่สมาชิกในสหกรณ์ให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งลำพังเพียงคนเดียวไม่สามารถทำได้สำเร็จ ดังนั้น หากสหกรณ์สามารถระดมเงินออมจากสมาชิกได้อย่างต่อเนื่องและพอเพียงกับความต้องการใช้เงินทุนหมุนเวียนทำธุรกิจของสหกรณ์ได้ ผลประโยชน์จะเกิดกับสมาชิกสูงสุด กล่าวคือ สมาชิกจะมีเงินออมสำหรับไว้ใช้จ่ายในบั้นปลายของชีวิตหรือยามเดือดร้อนจำเป็น มีรายได้เพิ่มเติมจากดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนของเงินออมนั้น มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี มีความมั่นคงในชีวิตนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีได้ทางหนึ่ง ส่วนสหกรณ์ก็มีความมั่นคงจากแหล่งเงินทุนภายในสหกรณ์เอง ทำให้ได้รับผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงภายนอกต่ำ เงินออมของสมาชิกอาจใช้เป็นหลักประกันการกู้เงินหรือการให้สินเชื่อของสหกรณ์ได้ จึงช่วยลดภาระของผู้ค้าประกันสมาชิกสำนึกในความเป็นเจ้าของสนใจดูแลติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์มากขึ้น สหกรณ์จึงควรให้ความสำคัญส่งเสริมการออมในหมู่สมาชิกในรูปแบบต่างๆ

๑. การสะสมเงินหุ้น

การถือหุ้นเป็นการลงทุนทางธุรกิจ แต่ในสหกรณ์การถือหุ้น เป็นวิธีออมเงินรูปแบบหนึ่งด้วย ซึ่งเป็นการออมเชิงบังคับและระเบียบของสหกรณ์เอง เพื่อฝึกการจัดการจัดระเบียบและบริหารการเงินส่วนบุคคลของสมาชิกผลตอบแทน คือ เงินปันผลจากการจัดสรรกำไรสุทธิ รายได้จากเงินปันผลตามหุ้นในสหกรณ์สมาชิกได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับวิธีการระดมเงินค่าหุ้น สหกรณ์แต่ละประเภทกำหนดไว้ในข้อบังคับแตกต่างกัน

การถือหุ้นหรือซื้อหุ้นในสหกรณ์ก็ถือเป็นการออมอีกรูปแบบหนึ่งของสหกรณ์ที่สมาชิกจะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบ ของ “เงินปันผล” หากสหกรณ์นั้นมีการจัดสรรเงินปันผลจ่ายให้แก่สมาชิกที่ถือหุ้นตามสัดส่วนการถือหุ้นของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งรายละเอียดของหุ้นในสหกรณ์นั้น มีดังนี้

ทุนเรือนหุ้น (Capital Stock) ของสหกรณ์ ตีความตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว มีความหมาย คือ หุ้นสามัญที่ชำระแล้ว และมีมูลค่าที่ตราไว้ (par value) หรือมูลค่าต่อหุ้นเท่ากัน

ระบบทุนเรือนหุ้น เป็นระบบที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการถือหุ้นของสมาชิก การถือหุ้นของสมาชิกเกิดขึ้นจาก ๓ กรณีหลัก คือ หุ้นที่ชำระเมื่อแรกเข้าเป็นสมาชิก การชำระเป็นรายเดือน และการซื้อเพิ่ม

การชำระทั้ง ๓ กรณีก็มีข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศของสหกรณ์ กำหนดเงื่อนไขการถือหุ้นไว้ สำหรับการถอนหุ้นนั้นจะถอนได้เมื่อได้ลาออกจากสหกรณ์เท่านั้น

ข้อมูลเกี่ยวกับหุ้น ได้แก่ข้อมูลการชำระค่าหุ้นรายเดือน ข้อมูลการซื้อหุ้น และข้อมูลยอดหุ้นสะสมของสมาชิกแต่ละคน ข้อมูลรายละเอียดเหล่านี้ใช้ประกอบในระบบอื่น ที่สำคัญได้แก่ ระบบการคำนวณเงินปันผล ใช้ประกอบในระบบสินเชื่อซึ่งเป็นเรื่องของการกู้เงินและการค้าประกัน ระบบประมวลผลและจัดเก็บ เป็นต้น

หุ้นของสมาชิกต้องมีการตรวจสอบและแสดงข้อมูลหุ้นอย่างเป็นปัจจุบันได้แก่ หุ้นชำระเมื่อแรกเข้า, หุ้นชำระรายเดือน, หุ้นสะสม, หุ้นรอเรียกเก็บ, หุ้นรอจ่ายคืน, ข้อมูลการส่งค่าหุ้นในแต่ละปี โดยสามารถดูข้อมูลปีบัญชีย้อนหลังได้ไม่น้อยกว่า ๕ ปีและข้อมูลหุ้นของสมาชิกที่พ้นสภาพการเป็นสมาชิกแล้ว รายงานข้อมูลหุ้นที่สหกรณ์ต้องมีได้แก่ รายงานทะเบียนหุ้นเรียงตามเลขประจำตัว / เรียงตามส่วนรับเงิน, รายงานสรุปค่าหุ้นรายเดือนแยกตามประเภทสมาชิกและรวมทุกประเภท, รายงานรายละเอียดการส่งค่าหุ้น (รายคน) เรียงตามปีบัญชี, รายงานสถานส่งค่าหุ้นรายเดือน ณ วันที่..... เรียงตามประเภทสมาชิก/ เรียงตามเลขประจำตัว, รายงานการถอน-โอนหุ้น

สิ่งจูงใจที่จะทำให้สมาชิกสหกรณ์ถือหุ้นเพิ่ม

- ได้รับเงินปันผล ณ วันประชุมใหญ่สามัญของทุกปี
- เงินปันผลจากหุ้นสหกรณ์ไม่เสียภาษี
- ไม่รับเงินปันผล ทางสหกรณ์จะนำเข้าหุ้นอัตโนมัติ
- เปิดให้ เพิ่ม/ลดหุ้น ปีละ ๒ ครั้ง
- มีสิทธิกู้หุ้นตนเองได้ ๙๐% ของหุ้นที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยไม่มีคนค้ำ

ทั้งนี้ทั้งนั้นสมาชิกสหกรณ์ต้องเข้าใจในระบบสหกรณ์และเห็นความสำคัญของการถือหุ้นเพิ่มในสหกรณ์ว่าเงินค่าหุ้นซึ่งสมาชิกมีสิทธิซื้อหุ้นรายเดือนตั้งแต่แรกที่เข้าเป็นสมาชิก เงินค่าหุ้นถือว่าเป็นการฝึกวินัยการออมทรัพย์ที่ดี ต้องฝากทุกเดือนเป็นมรดกและให้ตัวเองยามเกษียณ และที่สำคัญสหกรณ์ต้องมีการดำเนินกิจการที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ทำงานเพื่อสมาชิกอย่างแท้จริง ชื่อสัตย์ สุจริตจะทำให้สมาชิกเกิดความเชื่อถือและร่วมมือกับสหกรณ์ มั่นใจที่จะออมกับสหกรณ์ในรูปแบบของการถือหุ้นในสหกรณ์เพิ่มด้วย

๒. การออมทรัพย์

การใช้จ่ายอย่างประหยัดมีการวางแผน มีเหตุผลในการใช้จ่าย และรู้จักอดออมสะสมเงินไว้สำหรับใช้ยามจำเป็นในอนาคต เป็นสิ่งที่ทุกคนควรสร้างให้มีขึ้นในตนเอง เพื่อเป็นบันไดในการสร้างอนาคตให้มีฐานะ มีความเป็นอยู่ที่ดี

ความหมายและความสำคัญของการออมทรัพย์

การออมทรัพย์ เป็นการเก็บเงินไว้เพื่อใช้จ่ายในวันข้างหน้า เพื่อซื้อสิ่งที่ต้องการตามที่ได้ตั้งจุดประสงค์และวางแผนไว้ การออมทรัพย์เกิดจากการเก็บสะสมเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายที่เล็กน้อย เป็นการชะลอการใช้จ่าย ซึ่งจำนวนเงินที่ออมคือส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ สิ่งจูงใจในการออม คือ เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอน จึงก่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะออมมากขึ้นเป้าหมายของแต่ละบุคคล อาจแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความ

ต้องการเป็นสำคัญ เป้าหมายในการออมที่ต่างกันเป็น สิ่งกำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการ ออมทรัพย์แตกต่างกัน

การปฏิบัติเกี่ยวกับการออมทรัพย์ที่ดี

การออมทรัพย์จะเกิดขึ้นหรือไม่นั้นควรจัดทำงบประมาณเงินสดส่วนบุคคล ซึ่งจะช่วยให้ทราบได้ล่วงหน้าว่า จะมีการออมในแต่ละเดือนเป็นจำนวนเงินเท่าใด เพื่อให้การออมได้ผลดี ควรปฏิบัติดังนี้

- ทำงบประมาณรายได้รายจ่าย เพื่อจะรู้ว่าเดือนนั้นจะมีเงินเหลือออมได้เท่าไร
- เมื่อทราบงบประมาณแล้วให้แยกเงินออกเก็บทันที
- นำรายได้จากการออม เช่น ดอกเบี้ย หรือเงินปันผลไปลงทุนต่อเพื่อให้เงินออมงอกเงย
- นำเงินออมไปลงทุนเพื่อผลประโยชน์ที่ถูกรวสี โดยคำนึงความปลอดภัยและก่อให้เกิดประโยชน์

มากที่สุด

จุดมุ่งหมายในการออมทรัพย์ การออมทรัพย์เป็นการสะสมอำนาจซื้อไว้ในปัจจุบันเพื่อใช้จ่าย ในอนาคต การออมทำได้ไม่ยากเพียงกำหนดจุดมุ่งหมายของการออมว่าเป็นการออมทรัพย์ระยะสั้น หรือระยะยาว

- การออมทรัพย์เพื่อประโยชน์ระยะสั้น เช่น การออมเพื่อซื้อสิ่งของที่มียาคาแพง เกินกว่ารายได้ที่ ได้รับ หรือเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายจะจ่ายได้ เป็นการซื้อที่ไม่อาจจัดเป็นการซื้อที่จะซื้อได้ทันที ต้องเก็บ ออมเงินให้ได้เท่าจำนวนตามที่ต้องการก่อนจึงจะซื้อได้

- การออมทรัพย์เพื่อประโยชน์ระยะยาว เป็นการออมทรัพย์อย่างมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน เช่น การออมทรัพย์ เพื่อไว้ใช้เมื่อสูงอายุ หรือเจ็บป่วยไม่สามารถทำงานได้ หรือออมทรัพย์เพื่อการศึกษา ระดับสูงของบุตรหลาน หรือเก็บเพื่อซื้อบ้าน ที่ดิน ที่อยู่อาศัย หรือเพื่อการลงทุนทำกิจการ การออม ทรัพย์เพื่อประโยชน์ระยะยาว เป็นการออมทรัพย์เพื่อต้องการความมั่นคงทาง การเงิน ซึ่งจะมีการใช้จ่าย ในช่วงระยะเวลาที่ยาวนานกว่า การออมทรัพย์เพื่อประโยชน์ระยะสั้น เช่น เมื่อเกษียณอายุราชการ หรือ พ้นจากการทำงานเมื่อสูงอายุ โดยมีการวางแผนที่จะใช้เงินดอกผลจากการออมในการดำรงชีวิต จำนวน เงินที่ควรออม ปกติควรจะเก็บออมประมาณร้อยละ ๑๐ ของรายได้ที่ได้รับ แต่มีใช้เป็นกฏตายตัวจำนวน เงิน ออมจะมากน้อยเท่าไรขึ้นอยู่กับรายได้และความรับผิดชอบของครอบครัวต่อสมาชิกในครอบครัว รายได้ที่ได้รับ จะใช้จ่ายเฉพาะตัว ก็สามารถเก็บออมได้ ในอัตราสูง เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงก็จะมีผลต่อ การออมด้วย การออมจะทำให้ได้ง่ายสำหรับคนโสดหรือครอบครัวที่ไม่มีลูกที่ต้องเลี้ยงดู การสร้างเงินออม การออมเงินบางคนทำได้ง่ายบางคนทำได้ยาก การออมเงินในครอบครัว สมาชิกทุกคนต้องร่วมมือกันในการวางแผนการออมเงินและช่วยกันออมเงินคนละเล็กละน้อย เมื่อรวมหลาย ๆ คน เงินออมของ ครอบครัวก็จะมากขึ้น แนวปฏิบัติสำหรับผู้ที่ต้องการสร้างเงินออมมีดังนี้

- เริ่มต้นการออมทันทีที่มีรายได้ การออมควรเริ่มต้นให้เร็วที่สุด เพราะเริ่มต้นเร็วเท่าไรเงินออม ยิ่งมากขึ้นเท่านั้นการออมเริ่มต้นตั้งแต่มีคำว่า “ ประหยัด ” อยู่ในใจเสมอและมีการวางแผนการใช้จ่าย เมื่อจะจ่ายเงินซื้ออะไร ต้องคิดอย่างดี มีเหตุผลและซื้อของให้ตรงกับการใช้งาน การสร้างเงินออม ควรให้ เงินออม สร้างรายได้ โดยการนำเงินออมนั้นไปฝากธนาคารหรือสถาบันการเงิน ซึ่งให้ดอกเบี้ยเงินฝากจะ ทำให้เงินฝาก มีเพิ่มขึ้น ถ้าฝากเงินเร็วที่สุดเท่าไรก็จะมีเงินออมมากขึ้นเท่านั้น

- มีการกำหนดจำนวนเงินออม ควรมีการตัดสินใจว่าจะมีการออมเท่าไร ควรเริ่มต้นการออมด้วยจำนวนที่น้อยที่สามารถจะออมได้และค่อยเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น

- เก็บออมอย่างสม่ำเสมอ แต่ครั้งที่มีการรายได้ต้องวางแผนการใช้จ่ายที่รัดกุมและเป็นไปได้ตามสภาพรายได้และความรับผิดชอบของครอบครัว โดยการเก็บเงินส่วนที่เป็นเงินออมทันทีที่ได้รับรายได้มาก่อน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ทำให้มีเงินออมถ้าทำได้จนเป็นนิสัยการออมเงินก็ไม่ยาก และผู้ออมก็จะเกิดความภาคภูมิใจ

- ตั้งจุดประสงค์ในการออมว่าจะออมเพื่ออะไร ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อจะได้วางแผนการเงินทุกครั้งที่มีรายได้ การกันเงินไว้แต่ละเดือนเป็นการชะลอการใช้จ่าย เพื่อสะสมไว้ใช้จ่าย เมื่อถึงเวลาตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ไม่ต้องกั๊ยมเงินให้เสียดอกเบี้ย

- มีการวางแผนการใช้จ่ายที่รัดกุมและเป็นไปได้ตามสภาพของครอบครัว การออมเงินต้องถือว่าเมื่อกันเงินออมไว้แล้วต้องมีเงินพอที่จะใช้จ่ายให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขตามสมควร ต้องรู้จักเลือกซื้อของที่ราคาประหยัดเหมาะสมกับฐานะของตน

- มีเงินติดตัวไว้เท่าที่จำเป็นต้องใช้ ไม่ควรพกเงินติดตัวมากเกินไปจนความจำเป็นต้องใช้ เพราะอาจจะทำให้มีการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ถ้ามีเงินเพียงเท่าที่จำเป็นใช้หากมีค่าใช้จ่ายนอกแผนเกิดขึ้นจะมีเวลาคิดวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน เพราะไม่สามารถจ่ายเงินซื้อได้ทันที

- มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเงินออม นอกจากเงินออมต้องปลอดภัยแล้ว ควรต้องมีการเพิ่มรายได้จากการออม การฝากเงินกับธนาคาร การฝากเงินกับสหกรณ์ การซื้อพันธบัตรรัฐบาล เป็นวิธีการที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับการออม จะได้ดอกเบี้ยด้วย

- สร้างพันธะในการออมถ้าไม่สามารถที่จะควบคุมตัวเองได้ การฝากเงินที่ต้องทำ สัญญา กับธนาคาร จะเป็นการบังคับตนเองให้สามารถออมทรัพย์ได้ เพราะมีสัญญาว่าจะต้องส่งเงินกับธนาคารทุกเดือน เมื่อถึงกำหนดตามสัญญาก็จะได้ดอกเบี้ยเงินฝากด้วย

สถาบันออมทรัพย์ การเก็บเงินไว้กับตัวหรือที่บ้านไม่เกิดประโยชน์หรือเงินได้เพิ่มขึ้นและอาจไม่ปลอดภัย อาจมีการสูญหาย ถูกโจรปล้น วิธีการที่ปลอดภัยกว่าการนำเงินไปให้ผู้อื่นกั๊ยมเพราะอาจถูกโกงได้ คือการนำเงินฝากสถาบันออมทรัพย์ที่มีความมั่นคง เช่น ธนาคาร บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์

ข้อควรพิจารณาในการเลือกสถาบันออมทรัพย์ การออมทรัพย์ควรนำไปฝากในสถานที่ที่ปลอดภัยและ ได้รับผลตอบแทนจากการนำเงินออมไปฝากเก็บ การนำเงินไปฝากกับสถาบันใดต้องพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

- ความปลอดภัยของเงินออมที่นำไปฝาก สถาบันที่ให้บริการต้องเก็บรักษาเงินของเราให้ปลอดภัย ต้องมีความซื่อสัตย์ ฐานะการเงินมั่นคง และอยู่ในความควบคุมของรัฐ เช่น ธนาคาร การซื้อพันธบัตรรัฐบาล

- ความสะดวกรวดเร็วในการถอนเงินหรือฝากคืนได้ทันทีที่ต้องการ การนำเงินไปฝากกับสถาบันใด ควรพิจารณาว่า ถ้าต้องการใช้เงินเมื่อไร สามารถถอนเงินที่ฝากคืนได้ทันทีที่ต้องการ

- มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเงินที่ฝาก การออมไม่ควรเก็บเงินไว้เฉย ๆ ควรนำเงินไปฝากไว้กับสถาบันที่จะให้ผลตอบแทนกับจำนวนเงินที่นำไปฝาก ซึ่งจะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

- การประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการฝาก – ถอนเงิน การเลือกฝากกับสถาบันการเงินใด ควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปใช้บริการ ควรเลือกสถาบันการเงินที่สะดวก เสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยกว่า

- การกำหนดจุดประสงค์ในการฝาก เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาว่าจะเลือกฝาก กับสถาบันไหน ในแบบใด จะฝากกับธนาคารเพื่อประโยชน์ระยะสั้น ระยะยาว แล้วนำเงินไปฝากตามระยะเวลาที่ใช้ ผู้บริโภคที่ฉลาด จะไม่ออมทรัพย์กับสถาบันการเงินเดียวในรูปแบบเดียว ควรฝากในหลายสถาบันหลายรูปแบบ เพื่อความปลอดภัยและสะดวกในการถอนรวมทั้งผลตอบแทนจากเงินฝาก ซึ่งผู้บริโภคต้องมีแผนการออมเงินที่แน่ชัด มีการวิเคราะห์และเลือกฝากเงินในรูปแบบที่จะให้ ผลตอบแทนสูงสุด การฝากเงินกับธนาคาร ธนาคารเป็นสถานที่ให้บริการรับฝากเงินที่ปลอดภัย สะดวก รวดเร็ว ธนาคารทุกแห่ง ในประเทศไทยอยู่ในความควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้น ธนาคารทุกแห่งจะให้ความปลอดภัย และรับผิดชอบแก่เงินฝากได้เท่าเทียมกัน บริการที่เกี่ยวกับการรับฝากเงิน ได้แก่ การฝากประเภทออมทรัพย์ ฝากเงินประเภทประจำ การซื้อพันธบัตรรัฐบาล การออมอีกวิธีหนึ่ง คือ การนำเงินออมไปซื้อพันธบัตรรัฐบาล การขายพันธบัตรรัฐบาล เป็นวิธีการระดมทุนวิธีหนึ่งของรัฐบาล โดยการกู้เงินจากประชาชนแล้วออกพันธบัตรให้เป็นหลักฐานการกู้ยืม และให้ผลประโยชน์ตอบแทนในลักษณะดอกเบี้ย ซึ่งเป็นวิธีที่ปลอดภัยกว่าวิธีอื่น นอกจากจะได้ดอกเบี้ยแล้ว ยังไม่ต้องเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดาเพราะรัฐบาลถือว่าเป็นการช่วยชาติอีกวิธีหนึ่ง การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นวิธีการออมทรัพย์เพื่อประโยชน์ระยะยาว มีจุดประสงค์ที่แน่นอน ให้ประโยชน์แก่ผู้ซื้อกรมธรรม์ คือให้ความคุ้มครองและเป็นหลักประกันของครอบครัวทั้งในขณะที่มีชีวิตอยู่ หรือเมื่อตายไปแล้ว

๓. การรับฝากเงิน

การรับฝากเงินสมาชิก เป็นจุดมุ่งหมายและกิจกรรมหลักที่สำคัญของสหกรณ์ เป็นแหล่งเงินทุนที่ได้มาโดยไม่ต้องมีหลักประกันและ เสียดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับการกู้เงินจากแหล่งภายนอกอื่นๆผู้บริหารสหกรณ์ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกนำเงินมาฝากด้วยความ“สมัครใจ” ซึ่งแตกต่างจากการระดมทุนเรื้อนหุ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหกรณ์ที่ยังมีเงินทุนดำเนินงานไม่เพียงพอ ควรเร่งระดมเงินฝากให้มากยิ่งขึ้น โดยการปรับตัวกลยุทธ์และเปิดเกมรุกอย่างจริงจังต่อเนื่อง สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญควบคู่กับการระดมเงินฝาก คือ การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ การควบคุมภายในที่รัดกุมโปร่งใส มีเครื่องมือที่ทันสมัยสำหรับใช้ในการบริหารและการบริการสมาชิก เกิดความถูกต้องแม่นยำ อำนวยความสะดวก รวดเร็ว สร้างความเชื่อถือ และประทับใจแก่ผู้ใช้บริการ เช่น คอมพิวเตอร์

สหกรณ์สามารถรับเงินฝากจากสมาชิกได้ ๒ ประเภท คือ

๓.๑ เงินฝากประเภทออมทรัพย์ เป็นลักษณะเงินฝาก ซึ่งผู้รับต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม การฝากถอนจะทำเมื่อใดจำนวนเท่าใดก็ได้ไม่มีความแน่นอน ก่อนข้างยากต่อการวางแผนบริหารเงินดังกล่าว รายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ในสหกรณ์ ผู้ฝากได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีทั้งจำนวนตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๓๔ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๔ มาตรา ๔๒(๘) (ข)

- รูปแบบเงินฝากออมทรัพย์

๓.๑.๑. เงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป เป้าหมายคือ สมาชิกผู้ฝากที่มีเงินออมเล็กน้อยไม่แน่นอนสม่ำเสมอ เพื่อฝึกนิสัยการออมและเพิ่มมูลค่าของเงินเก็บไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น รวมถึงการเก็บรักษาเงินไว้ในที่ปลอดภัย เป็นลักษณะเงินฝากรายย่อยอัตราดอกเบี้ยสูงใจ และเหมาะสมอาจจะต่ำกว่าเงินฝากรูปแบบอื่น เพราะชดเชยกับความไม่แน่นอนในการฝาก-ถอนเงิน แต่เพื่อจูงใจควรมีของชำระวิถีพิเศษบางอย่างสำหรับสมาชิกที่ฝากสม่ำเสมอหรือต่อยอดเงินฝากสูงถึงระดับใดระดับหนึ่งตามที่สหกรณ์กำหนดหรือฝากแล้วไม่ถอนน้อยที่สุดในรอบปีหรือรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เป็นต้น

๓.๑.๒ เงินฝากออมทรัพย์พิเศษ เป้าหมายคือ ผู้มีกำลังออมสูง การฝาก-ถอนเงินฝากค่อนข้างมีการวางแผนและจัดระเบียบการใช้จ่ายไว้ล่วงหน้าแต่ผู้ฝากลักษณะนี้มาใช้จ่ายบ่อยครั้ง เงื่อนไขการฝากถอนเป็นลักษณะเดียวกับฝากเงินออมทรัพย์ทั่วไป อัตราดอกเบี้ยอาจกำหนดให้สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป หรือกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้แตกต่างตามจำนวนเงินฝากคงเหลือในบัญชีผู้ฝาก เพื่อจูงใจให้สมาชิกฝากเงินในปริมาณที่สูงและรักษาระดับปริมาณเงินฝากไว้ไม่ให้ไหลออกไปจากสหกรณ์มากและเพื่อให้เงินฝากคงอยู่ในสหกรณ์เป็นเวลานาน สำหรับมาตรการป้องกันมิให้ผู้ฝากออมทรัพย์พิเศษโดยง่ายและบ่อยครั้งเกินไป เพื่อสหกรณ์จะได้ใช้ประโยชน์จากเงินฝากให้เกิดรายได้คุ้มกับค่าตอบแทนที่กำหนดไว้สูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ทั่วไป และง่ายต่อการบริหาร สหกรณ์ควรกำหนดค่าธรรมเนียมการถอน

ข้อสังเกต การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการถอนเป็นวิธีการยับยั้งเงินฝากให้คงอยู่ในสหกรณ์ได้นาน ดังนั้น ค่าธรรมเนียมของแต่ละสหกรณ์จึงต้องคำนึงว่าจำนวนมากแค่ไหน จึงจะสามารถชะลอการถอนของสมาชิกได้หรือสามารถทำให้สมาชิกมีความระมัดระวังกับการวางแผนการใช้เงินออมจากบัญชีเงินฝากลักษณะนี้เป็นพิเศษ

ข้อควรระวัง คือการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฝาก-ถอน และการคิดดอกเบี้ยของเงินฝากออมทรัพย์พิเศษจะต้องไม่ผูกพันกับเงื่อนไขเวลา

๓.๒ เงินฝากประจำ คือเงินฝากที่มีกำหนดระยะเวลาการฝาก ผู้นำฝากและผู้รับฝากมีสิทธิถอนเงินฝากหรือจ่ายคืนเงินฝากเมื่อครบกำหนดระยะเวลาการฝาก การกำหนดอัตราดอกเบี้ยอาจแตกต่างตามระยะเวลาฝากการคิดและจ่ายดอกเบี้ยแก่ผู้ฝากก็เป็นไปตามระยะเวลาการฝาก เช่น ๓ เดือน ๖ เดือน ๑๒ เดือน ๒๔ เดือน เป็นต้น เงินฝากประจำจะไม่ได้รับการยกเว้นภาษี ดังนั้น สหกรณ์ต้องหักภาษีดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ณ ที่จ่ายไว้ร้อยละ ๑๕ ของดอกเบี้ยรับ

แต่ที่น่าสนใจคือ รูปแบบการฝากในลักษณะเงินฝาก เพื่อสะสมรายเดือนโดยมีเงื่อนไขการรับฝากเป็นประจำทุกๆ เดือนๆ ละเท่าๆ กัน จะสะดวกต่อการวางแผนบริหารเงินทุน และเหมาะสมกับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ไม่สะดวกต่อการมาติดต่อกับสหกรณ์เป็นประจำ ประการสำคัญคือ อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับดอกเบี้ยเงินฝากตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐๑) พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๓ (๒)

ดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับการยกเว้นภาษีตามประมวลรัษฎากรข้างต้น ต้องเป็นดอกเบี้ยเงินฝากที่เกิดจากการฝากเงินเป็นรายเดือนติดต่อกัน มีระยะเวลาไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่เดือนนับแต่วันที่เริ่มฝาก โดยมียอดเงินฝากแต่ละคราวเท่ากันไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาทต่อเดือน และรวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท

ในกรณีการฝากเงินไม่เป็นไปตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์ วิธีการอันเป็นเหตุให้ได้รับการยกเว้นภาษี ตามประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐๑) พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ถือว่าเป็นกรณีที่สหกรณ์ ออมทรัพย์หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายขาดไปสำหรับดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้จ่ายไปแล้ว และให้สหกรณ์ออมทรัพย์นำส่งภาษีส่วนที่ขาดพร้อมเงินเพิ่มร้อยละ๑.๕ ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีส่วนที่ขาด โดยไม่มีเบี้ยปรับ

ประโยชน์การออมในสถาบันเกษตรกร

๑. สมาชิกมีความมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี
๒. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร นำเงินออมของสมาชิกไปเป็นทุนหมุนเวียนดำเนินงาน ทำให้ทุนในการดำเนินงานภายในเพิ่มมากขึ้น
๓. เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และอาจรวมถึงการช่วยเหลือกันระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

แนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ที่ต้องการสร้างเงินออม

๑. แนะนำสมาชิกให้เริ่มต้นการออมทันทีที่มีรายได้
๒. ให้มีการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
๓. ตั้งจุดประสงค์ในการออมว่าจะออมเพื่ออะไร ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อจะได้วางแผน กันเงินทุกครั้งที่มีรายได้ การกันเงินไว้แต่ละเดือนเป็นการชะลอการใช้จ่าย เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายเมื่อถึงเวลาตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ ไม่ต้องกั๊กเงินให้เสียดอกเบี้ย (ให้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ จุดประสงค์ในการออมว่าจะออมเพื่ออะไร ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จำนวนเงินออม ระยะเวลาที่ออม)
๔. มีการวางแผนการใช้จ่ายที่รัดกุมและเป็นไปได้ตามสภาพของครอบครัว ต้องรู้จักเลือกซื้อของที่ราคาประหยัดเหมาะสมกับฐานะของตน
๕. มีเงินติดตัวไว้เท่าที่จำเป็นใช้ ไม่ควรพกเงินติดตัวมากเกินไปจนความจำเป็นต้องใช้ เพราะอาจจะทำให้มีการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น
๖. เพิ่มรายได้จากการออม เช่น การฝากเงินกับธนาคาร การซื้อพันธบัตรรัฐบาล เป็นวิธีการที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับการออมจะได้ดอกเบี้ยด้วย
๗. ตั้งสัจจะกับตัวเอง หรือสร้างพันธะในการออม เพื่อจะเป็นการบังคับตนเองให้สามารถออมทรัพย์ได้ เพราะมีสัญญาว่าจะต้องส่งเงินกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ
๘. การจัดทำงบประมาณเงินสดส่วนบุคคลในแต่ละเดือน เพื่อประมาณรายได้ -รายจ่าย จะได้ว่าในแต่ละเดือนนั้น มีเงินเหลือเก็บออมได้จำนวนเท่าใดด้วย แล้วให้แยกจำนวนเงินที่จะออมเพื่อนำไปฝากธนาคารทันที นำรายได้ที่เกิดจากการออม เช่น ดอกเบี้ย หรือเงินปันผล ในกรณีเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ไปลงทุนต่อทันทีเพื่อให้เงินออมงอกเงยยิ่งขึ้น

เทคนิคการเพิ่มยอดเงินออมให้มากขึ้น

สหกรณ์จะต้องมีการ กำหนดนโยบาย/แผนงานในการส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมเงิน ซึ่งรูปแบบของการออมเงิน ออมด้วยเงินสด/ผลผลิตที่คำนวณเป็นเงิน ณ วันที่ส่งมอบ/อาจแจกเครื่องมีอุปกรณ์สำหรับการใช้ในการเก็บออมให้สมาชิก โดยแจกกระปุกออมสินฟรีแก่ สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ/มีการเปิดรับสมาชิกสมทบ/สมาชิกที่ยื่นกู้เงินให้จ่ายเงินกู้ผ่านเข้าบัญชีเงินฝากของสมาชิกในสหกรณ์

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวข้อง

กฎของสู่ความมั่งคั่งที่ไม่มีวันผิดพลาด (จากหนังสือ : ต้องอย่างนี้จึงจะ “รวย” เขียนโดย สงกรานต์ จิตสุทธิภากร)

๑) จงใช้เงินให้น้อยกว่าเงินที่หาได้ (ถ้าไม่ระวังการใช้เงินรายจ่ายจะเพิ่มขึ้นตามรายได้เสมอ)

๑.๑ แนวทางที่ ๑ ให้คงเงินเดือนไว้ แล้วปรับค่าใช้จ่ายให้น้อยกว่าเงินเดือนที่ได้สัก ๑๐ %

๑.๒ แนวทางที่ ๒ คงค่าใช้จ่ายไว้แต่ทำให้รายรับเพิ่มสูงขึ้น

๑.๓ แนวทางที่ ๓ พยายามลดรายจ่ายให้น้อยลง และขณะเดียวกันก็พยายามทำให้มีรายรับมีเพิ่มสูงขึ้น

๒) กั้นเงินส่วนหนึ่งให้ตัวเองเสมอ : หมายถึงการนำเงินส่วนหนึ่งมาเก็บไว้เป็นเงินสำรองเพื่อนำมาใช้ สำหรับการใช้จ่ายและอีกหนึ่งส่วนสำหรับตนเองให้นำไปฝากในบัญชีทันทีโดยไม่ถอนมาใช้เด็ดขาด

๓) วิธีการออมเงิน มี ๓ วิธี ดังนี้

๓.๑ วิธีการออมเงินแบบเพิ่มสิบ หมายถึง เมื่อสมาชิกมาซื้อปุ๋ย/สินค้าจากสหกรณ์จำนวน ๑,๐๐๐ บาท ให้เพิ่มยอดเงินเข้าไปอีก ๑๐ % ของยอดเงินที่ใช้ไป คือ ต้องเพิ่มเงินเข้าไปอีก ๑๐๐ บาท เพื่อไปฝากสหกรณ์ด้วย ทั้งนี้เราจะต้องทำอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ อย่างสม่ำเสมอไม่ว่าคุณจะใช้จ่ายในยอดเงินมากน้อยเท่าไรก็ตาม ถ้าเราแน่วแน่ในหลักการเพิ่มสิบเสมอเราก็จะประสบผลสำเร็จในการออมเงิน และจะทำให้เราฝึกคิดก่อนเสมอในการใช้จ่ายว่าต้องเก็บเงินทุกครั้งที่ในการใช้เงิน และจะทำให้เรามีระมัดระวังการใช้เงินมากขึ้น

๓.๒ วิธีการออมเงินแบบลบสิบ หมายถึง เมื่อสมาชิกกู้เงินจากสหกรณ์ จำนวน ๑,๐๐๐ บาท วิธีการให้หักเงิน ๑๐% ของเงินกู้ทันทีรับเงินกู้มาเข้าบัญชีเงินไปฝากในสหกรณ์ทันที ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้เรามีเงินออมทันที ๑๐% ของเงินที่กู้ **อย่าลืมว่า ๑๐% ของเงินที่หักออกนั้นไม่ใช่เงินที่หักออมไว้** ใช้ในยามฉุกเฉิน หรือเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว แต่เป็นเงินที่ไว้ใช้ในอนาคตเวลาที่ทำงานไม่ได้แล้ว

ดังนั้น จะต้องไม่ถอนเงินออกมาใช้ก่อนกำหนด การออมแบบเพิ่มสิบหรือลบสิบเปอร์เซ็นต์ หรือถ้าคุณมั่นใจก็สามารถที่จะออมเพิ่มลบ ๑๕ หรือ ๒๐% ก็ได้ สำคัญอยู่ที่ว่าคุณได้ลงมือออมเงินหรือยัง อาจจะยากในช่วงแรกแต่ในบั้นปลายเงินออมของคุณจะเพิ่มทวีคูณอย่างแน่นอนจนถึงต้องลงมือออม ณ บัดนี้

๓.๓ วิธีการออมเงินแบบกำหนดเส้นตาย หมายถึง การกำหนดจำนวนเงินที่เก็บได้ในแต่ละวัน โดยไม่เดือดร้อน เช่น วันละ ๕ บาท เป็นต้น ขอเพียงเริ่มเก็บเงินได้เลย ความสม่ำเสมอ และไม่นำเงินส่วนนี้มาใช้เด็ดขาด (การทำสัจจะออมทรัพย์)

วิธีการหาเงินเพิ่ม

๑. ตามเก็บหนี้ให้หมด
๒. เก็บเบี้ยใต้พุนร้าน
๓. ลดรายจ่าย
๔. เลือกใช้อย่างฉลาด
๕. ตรวจสอบเงินที่ฝากในธนาคาร

๖. หารายได้เพิ่ม

วิธีฝากเงิน

- ๑.ออมเงินโดยสม่ำเสมอ
- ๒.เลือกฝากกับธนาคารที่ให้ดอกเบี้ยสูง

หลักในการเปิดบัญชีเงินฝาก

- ๑.บัญชีออมทรัพย์สำหรับใช้จ่ายทั่วไป
- ๒.บัญชีออมทรัพย์สำหรับอนาคต
 - ๒.๑ ฝากเข้าบัญชีทุกเดือน
 - ๒.๒ ไม่มีการถอนเงินต้นโดยเด็ดขาด
 - ๒.๓ อนุญาตให้ถอนได้เฉพาะดอกเบี้ยที่ได้รับสม่ำเสมอเท่านั้น
- ๓.บัญชีสำหรับการลงทุน

วิธีดำเนินงานด้านเงินรับฝาก

การรับฝากเงินจากสมาชิกเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยความสมัครใจของสมาชิกซึ่งปกติ สหกรณ์จะรับฝากเงินประเภทต่างๆ ตามแต่ที่สหกรณ์จะกำหนดเงื่อนไขไว้ในระเบียบได้แก่

- ๑.เงินรับฝากออมทรัพย์ เป็นการรับฝากเงินจากสมาชิกในลักษณะฝากและถอนเมื่อใดก็ได้ โดยสหกรณ์คิดดอกเบี้ยให้เป็นรายวัน
- ๒.เงินรับฝากประจำ เป็นการรับฝากเงินจากสมาชิกในลักษณะที่มีกำหนดระยะเวลาในการ ถอนคืน โดยสหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยให้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาฝาก หากสมาชิกถอนเงินคืนก่อนกำหนด สหกรณ์จะคิดดอกเบี้ยให้ตามเงื่อนไขที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสมาชิก

ขั้นตอนการเปิดบัญชี

สมาชิกมาติดต่อสหกรณ์เพื่อยื่นหนังสือขอเปิดบัญชีเงินฝาก ตามแบบที่สหกรณ์กำหนด พร้อมทั้งมอบตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงิน จัดทำใบส่งเงินฝากตามจำนวนเงินที่นำมาฝาก แต่ต้อง ไม่น้อยกว่าจำนวนเงินขั้นต่ำที่จะขอเปิดบัญชีเงินฝากประเภทนั้นๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบและ สหกรณ์จะออกสมุดคู่ฝาก เพื่อให้สมาชิกเก็บไว้เป็นหลักฐานในการมาติดต่อฝาก – ถอนเงินทุกครั้ง

ขั้นตอนการฝากเงิน

๑. สมาชิกทำใบส่งเงินฝากออมทรัพย์ หรือเงินฝากประจำตามแบบพิมพ์ของสหกรณ์ ยื่น พร้อมสมุดคู่ฝาก และจำนวนเงิน ต่อเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ในกรณีที่สหกรณ์มีโครงการระดมเงินฝากเป็น กรณีพิเศษ และประสงค์จะออกรับเงินฝากนอกสำนักงานของสหกรณ์ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อความปลอดภัยไว้ด้วย
๒. เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบใบส่งเงินฝากถูกต้องแล้ว จะบันทึกรายการจำนวนเงินฝากที่ได้รับ พร้อมทั้งยอดคงเหลือในสมุดคู่ฝาก และแผ่นบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากเสร็จแล้วคืนสมุดคู่ฝากให้ผู้ฝาก
๓. สหกรณ์ต้องบันทึกดอกเบี้ยให้ผู้ฝากตามประเภทและระยะเวลาของการฝาก

ขั้นตอนการถอนเงินฝาก

๑. สมาชิกจัดทำใบถอนเงินฝากตามแบบพิมพ์ที่สหกรณ์กำหนด ยื่นพร้อมสมุดคู่ฝากต่อ เจ้าหน้าที่ของ สหกรณ์ ณ ที่ทำการสหกรณ์

๒. เมื่อเจ้าหน้าที่สหกรณ์ตรวจสอบถูกต้องแล้ว จะจ่ายเงินให้และลงรายการถอนเงิน พร้อมทั้งยอดคงเหลือในสมุดคู่ฝากคืนให้ผู้ฝาก

๓. สมาชิกมอบหมายให้ผู้อื่นรับเงินแทน ต้องทำหนังสือมอบอำนาจตามแบบที่กำหนดไว้ในด้านหลังใบถอนเงินฝากนั้น และผู้รับมอบอำนาจต้องรับเงินด้วยตนเอง

๔. การถอนเงินคงเหลือเพื่อปิดบัญชี ให้เขียนคำว่า “เพื่อปิดบัญชี” ได้ในใบถอนเงินฝากด้วย

วิธีการตรวจสอบเงินรับฝาก

๑. ตรวจสอบการกำหนดระเบียบและข้อกำหนดต่างๆ ของสหกรณ์

๑.๑ อ่านรายงานการประชุมใหญ่ และรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อทราบมติ และนโยบายเกี่ยวกับการรับฝากเงิน

๑.๒ ดูนโยบายและแผนงานเกี่ยวกับการรับฝากเงิน

๑.๓ ดูว่ามีการกำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินขึ้นถือใช้อย่างเหมาะสม

๑.๔ ตรวจสอบว่า มีการกำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการรับฝากและถอนเงินไว้โดยเหมาะสมรัดกุม

๒. การปฏิบัติงานด้านการรับฝากและถอนเงิน

๒.๑ การรับฝากเงิน

(๑) การเปิดบัญชี สมาชิกต้องจัดทำหนังสือขอเปิดบัญชีเงินฝาก และบัตรตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงิน

(๒) สมาชิกทำใบส่งเงินฝากยื่นพร้อมสมุดคู่ฝากและจำนวนเงิน

(๓) สหกรณ์บันทึกจำนวนเงินฝาก พร้อมทั้งยอดคงเหลือในสมุดคู่ฝาก และบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากครบถ้วนถูกต้อง

(๔) ดูว่ามีการออกไปรับฝากเงินนอกสำนักงานสหกรณ์หรือไม่

๒.๒ การถอนเงินฝาก

(๑) สมาชิกทำใบถอนเงินฝากยื่นพร้อมสมุดคู่ฝากทุกครั้ง

(๒) การให้ผู้อื่นมารับเงินแทนมีการมอบอำนาจจากผู้มีอำนาจถอนเงินถูกต้อง

(๓) สหกรณ์จัดทำบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากและสมุดคู่ฝากครบถ้วนถูกต้อง

(๔) มีการเปรียบเทียบยอดคงเหลือในบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่เงินรับฝากกับสมุดคู่ฝาก

(๕) ดูว่าสมุดคู่ฝากของสมาชิกมาเก็บไว้ที่สำนักงานสหกรณ์หรือไม่

๓. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน

๓.๑ การเปิดบัญชีเงินฝาก

(๑) ตรวจสอบรายการใน ใบขอเปิดบัญชีว่า บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ฝากไว้ครบถ้วนหรือไม่ และผู้อนุญาตให้เปิดบัญชีเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการได้

(๒) ตรวจสอบรายการและตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงิน รวมทั้งลายมือชื่อผู้รับรองว่าครบถ้วนหรือไม่

(๓) ตรวจสอบว่า จำนวนเงินรับฝากครั้งแรกเป็นไปตามระเบียบ ที่กำหนดไว้หรือไม่

๓.๒ การรับฝากเงิน

(๑) ตรวจสอบเลขที่สมุดคู่บัญชี วันที่ ชื่อบัญชี จำนวนเงิน ลายมือชื่อผู้ส่งเงินฝาก ผู้ตรวจและรับเงิน ผู้ลงบัญชีในใบส่งเงินฝากออมทรัพย์ หรือเงินฝากประจำ ว่าครบถ้วนทุกรายการหรือไม่

(๒) ตรวจสอบจำนวนเงินรับฝาก และวันที่ในใบส่งเงินฝากออมทรัพย์ กับแผ่นบัญชีย่อยเจ้าหนี้เงินฝากออมทรัพย์ หรือใบส่งเงินฝากประจำกับแผ่นบัญชีย่อยเจ้าหนี้เงินฝากประจำว่าตรงกันหรือไม่

๓.๓ การถอนเงินฝาก

(๑) ตรวจสอบ เลขที่สมุดคู่บัญชี วันที่ ชื่อบัญชี จำนวนเงิน ลายมือชื่อผู้มีอำนาจ ถอนเงินผู้ลงบัญชี ผู้ตรวจ ผู้จ่ายเงิน ในใบถอนเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำ ว่าลงไว้ครบถ้วนหรือไม่

(๒) ตรวจสอบจำนวนเงินและวันที่ในใบถอนเงินฝากออมทรัพย์ เทียบกับบัญชีย่อยเจ้าหนี้เงินฝากออมทรัพย์และใบถอนเงินฝากประจำเทียบกับบัญชีย่อยเจ้าหนี้เงินฝากประจำว่าตรงกันหรือไม่

(๓) กรณีมอบอำนาจให้รับเงินแทน ตรวจสอบลายมือชื่อผู้มีอำนาจถอนเงิน กับผู้รับมอบตามแบบพิมพ์ของสหกรณ์ ว่าลงไว้ครบถ้วนหรือไม่

(๔) ตรวจสอบใบถอนเงินฝาก กรณีถอนทั้งหมดเพื่อปิดบัญชี ว่าระบุคำว่า “เพื่อปิดบัญชี” ไว้ท้ายรายการ จำนวนเงินในใบถอนเงินฝากหรือไม่

๔. เทียบยอดเงินฝากในสมุดคู่ฝากกับบัญชีย่อย

ดูสมุดคู่ฝากของสมาชิก เทียบกับบัญชีย่อยเจ้าหนี้เงินรับฝากของสมาชิกรายนั้น ๆ ว่ายอดคงเหลือตรงกันหรือไม่

หมายเหตุ สำหรับการเทียบยอดอาจทำได้โดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือ

(๑) เมื่อสมาชิกมาติดต่อที่สหกรณ์

(๒) เมื่อมีการประชุมกลุ่มสมาชิก

(๓) ส่งไปรษณีย์เพื่อขอคำยืนยันยอดกับสมาชิก

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. เพื่อให้สมาชิกรู้จักประหยัดและมีเงินออมไว้ใช้ยามจำเป็น
๒. เพื่อเป็นการให้สมาชิกมีนิสัยรักการออม
๓. เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวสมาชิก
๔. เพื่อสหกรณ์ได้มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้น
๕. เพื่อเป็นการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามอุดมการณ์สหกรณ์
๖. สมาชิกได้รับทราบบทบาทหน้าที่มีส่วนร่วมรวมถึงสิทธิประโยชน์ของตนตามระเบียบของสหกรณ์ และปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สหกรณ์กำหนด
๗. สมาชิกมาทำธุรกิจกับสหกรณ์มากขึ้น
๘. สหกรณ์มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้แก่สมาชิกได้ทราบอย่างทั่วถึง
๙. สหกรณ์สามารถกำหนดแผนงานการเชื่อมโยงธุรกิจได้ตามความต้องการของสมาชิก
๑๐. สมาชิกรับทราบนโยบายของสหกรณ์รวมถึงการบริหารจัดการธุรกิจของสหกรณ์

๑๑. สหกรณ์กับสมาชิกมีกิจกรรมร่วมกัน

๑๒. สมาชิกได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นและความต้องการตลอดจนข้อเสนอแนะให้แก่สหกรณ์

การติดตามประเมินผล

คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ มีการติดตามประเมินผลโครงการในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน

การส่งเสริมการออมกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตร

การจัดการความรู้เรื่อง “การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์” ของศูนย์ฯ ๕ ในครั้งนี้ ใช้อองค์ความรู้และประสบการณ์ตรงจากวิทยากรผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ที่ลงไปให้ความรู้และแนะนำส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร แต่ละแห่ง ตลอดถึงองค์ความรู้จากสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการระดมเงินออม นั่นคือ กลุ่มออมทรัพย์กระบอกลำไยของสหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด(กลุ่มที่ ๒๙ นายพันธ์ แก้วบาง เป็นประธานกลุ่ม)และข้อมูลจากเอกสาร คู่มือ เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาองค์ความรู้รวบรวมเพื่อจัดทำเป็นองค์ความรู้เรื่อง “การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์” โดยกระบวนการจัดการองค์ความรู้และเครื่องมือในการดำเนินการที่นำไปส่งเสริมให้สหกรณ์ในพื้นที่ปฏิบัติงานเห็นผลชัดเจนในเรื่องการออมและสมาชิกสหกรณ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีมีดังนี้

เครื่องมือในการดำเนินการ

๑. กระบอกลำไย
๒. ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการในพื้นที่
๓. หารางวัลและจิบรางวัลผู้ที่ฝากเงิน
๔. เชื่อมโยงธุรกิจต่างๆ ของสถาบันฯ ให้เข้ากับเงินรับฝาก
๕. ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมความรู้การออมในชุมชน
๖. การกำหนดหลักเกณฑ์ และอัตราผลตอบแทนที่จูงใจ
๗. สร้างองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมการออม
๘. จัดทำคู่มือการส่งเสริมการระดมเงินออม วิธีการ ประโยชน์การออม

๑. **กระบอกลำไย** ในส่วนของการทำ กระบอกลำไยจากไม้ไผ่ นั้น จริงๆ แล้วเป็นผลพลอยได้จากการตัด ไม้ไผ่ ซึ่งเกิดจากการตัด ไม้ไผ่ นำมาใช้ประโยชน์อื่นๆ ไม้ไผ่ เป็นพืชที่พบได้ในพื้นที่ต่างๆ ไปและนับว่าเป็นพืชที่มนุษย์รู้จักนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องประดับเครื่องใช้ต่างๆ โดยในจังหวัดนครราชสีมา เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีต้นไผ่ขึ้นกระจายอยู่ทั่วไป และมีเป็นจำนวนมากประชาชนในพื้นที่จึงนำ ไม้ไผ่ มาใช้ประโยชน์ในลักษณะต่างๆ รวมถึงทำเป็นของฝากและ ของที่ระลึก ต่างๆมากมาย เมื่อเทียบกับสังคมเมืองที่มีแต่การใช้โลหะ พลาสติก และวัสดุต่างๆ ที่มีการคิดค้นขึ้นมาแล้ว ในกลุ่มออมทรัพย์กระบอกลำไยของสหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด กลับตรงกันข้าม นั่นคือพยายามนำสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ ในส่วนของกระบอกลำไยนั้นใน

เมืองก็นิยมทำมาจากโลหะ หรือปูนปลาสเตอร์ แต่ในสังคมที่อยู่กับธรรมชาติแล้วสามารถที่จะประยุกต์หรือสรรหามาได้หลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะทำมาจากดิน กะลามะพร้าว เป็นต้น

ในส่วนของการทำ **กระปุกออมสินจากไม้ไผ่** นั้น จริงๆ แล้วเป็นผลพลอยได้จากการตัด **ไม้ไผ่** ซึ่งเกิดจากการตัด **ไม้ไผ่** นำมาใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น ตัดมาทำบ้านเรือน เครื่องจักสาน หรือ เครื่องประดับ ซึ่งแน่นอนว่าอาจจะมีไม้ไผ่บางส่วนที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์เหลืออยู่บ้าง ซึ่งก็เพียงแค่การหาไม้ไผ่ที่มีขนาดพอเหมาะตามความต้องการของแต่ละคน อาจจะขนาดเล็กบ้าง ขนาดใหญ่บ้างตามชอบ เมื่อได้มาก็ตัดหัวตัดท้ายให้เหลือเพียงแคปล้องเดียว แล้วก็เจาะรูที่ด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้สามารถใส่เหรียญหรือใส่แบงค์ลงไปได้ปัจจุบันนี้เมื่อเดินทางไปในส่วนต่างๆ ในจังหวัดนครราชสีมาอาจจะได้พบกับ ภูมิปัญญา ท้องถิ่นนี้ขายโดยทั่วไป อาจจะมีการตกแต่งบ้าง หรืออาจจะคงสภาพแบบเดิมๆ ที่ไม่ได้ตกแต่งเลย ราคาที่ ๑๐ - ๓๐ บาท ตามแต่ละขนาด จากสิ่งที่หลายคนมองว่าไม่มีค่าก็อาจจะมีความขึ้นมาได้ สิ่งของที่อยู่รอบตัวเรา หากเรามองว่าไม่มีค่า สิ่งนั้นก็จะมีค่าอยู่เช่นนั้นตลอดไป แต่หากเรามองให้มีค่า สิ่งนั้นก็จะมีค่าขึ้นมาทันที แม้ขยะยังมีค่าสำหรับคนหลายๆ คน แม้มูลหรือสิ่งปฏิกูลต่างๆ ก็ยังมีค่า เพราะฉะนั้นลองมองรอบๆ ตัวดู ว่าอะไรบ้างที่เรามองว่าไม่มีค่าแล้วอยู่กับเราสิ่งนั้นอาจจะมีความสำคัญสำหรับผู้อื่นก็ได้ จงใช้ หรือจงให้เพื่อสิ่งเหล่านั้นจะได้ไม่ไร้ค่าอีกต่อไป

๒. ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการในพื้นที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริมระบบการจัดการทุนของชุมชน กลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยการออมรวมถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้อย่างรวดเร็ว และประหยัดอย่างต่อเนื่อง ทางองค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการในพื้นที่ ได้พิจารณาเห็นว่า การระดมเงินออมทรัพย์กิจกรรมหนึ่งที่สามารถเป็นพลังขับเคลื่อนทุน ให้กับสมาชิก พนักงานและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการในพื้นที่ เพื่อขจัดความยากจนให้หมดสิ้นไป องค์การบริหารส่วนตำบลและส่วนราชการในพื้นที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของการออม อีกทั้งยังมีการคิดขยายผลแหล่งเงินทุนของสมาชิกและช่วยเหลือสมาชิกด้วยกัน

๓. **ให้รางวัลและจับรางวัลผู้ที่ฝากเงิน** เพื่อเป็นการชักจูงและสร้างแรงจูงใจให้กับสมาชิกกลุ่ม สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้หันมาออมทรัพย์กันเพิ่มมากขึ้นและเพื่อสร้างนิสัยให้กับสมาชิกสหกรณ์/กลุ่ม เกษตรกรในการออมทรัพย์และเพื่อเป็นการชักชวนสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมกิจกรรมของ ทางสหกรณ์ ประโยชน์ที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรจะได้รับ

๓.๑ เพิ่มจำนวนเงินฝากของกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงาน เนื่องจากสมาชิกที่เข้าโครงการนี้จะไม่มีการถอนเงินออกจากบัญชีตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

๓.๒ เป็นการปลูกฝังให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรรู้จักการออม

๔. เชื่อมโยงธุรกิจต่างๆ ของสถาบันฯ ให้เข้ากับเงินรับฝาก การรับฝากเงิน เพื่อส่งเสริมให้ สมาชิกรู้จักคุณค่าและประโยชน์ของการออมทรัพย์ อีกทั้งเพื่อเป็นการระดมทุนในสหกรณ์ สหกรณ์จะรับ ฝากเงินจากสมาชิก ๒ ประเภทคือ เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากออมทรัพย์พิเศษโดยจะจ่ายดอกเบี้ยให้ ในอัตราตามประกาศของคณะกรรมการสหกรณ์เป็นครั้งคราว ซึ่งพิจารณาภาวะเศรษฐกิจเป็นสำคัญ สหกรณ์กำหนดระเบียบเกี่ยวกับเงินรับฝากอย่างชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบโดยตรง สหกรณ์ จะรับเงินฝากจากสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทั้งในรูปของเงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากออมทรัพย์ พิเศษเช่นเดียวกับสถาบันการเงินทั่วไป โดยสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากให้กับสมาชิกสหกรณ์/กลุ่ม เกษตรกรในอัตราที่เป็นธรรม ตัวอย่างเช่น เงินฝากออมทรัพย์ สหกรณ์จะรับเงินฝากจากสมาชิกอย่างน้อย ครั้งไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ บาท หรือตามที่สหกรณ์จะกำหนดฝากหรือถอนเมื่อไรก็ได้ สหกรณ์คิดดอกเบี้ยให้เป็น รายวัน เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษสหกรณ์จะรับเงินฝากจากสมาชิกอย่างน้อยครั้งไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ บาท ตามที่สหกรณ์จะกำหนดจะถอนเงินได้ เมื่อครบกำหนด สหกรณ์คิดดอกเบี้ยให้เมื่อครบกำหนด ถ้าถอน ก่อนกำหนดจะคิดค่าธรรมเนียมในการถอนเงินฝากออมทรัพย์พิเศษครั้งละ ๒๐๐ บาทสหกรณ์ มีการสอบ ทานยอดเงินรับฝากของสมาชิกแต่ละคนในการประชุมกลุ่มปีละ ๒ ครั้ง โดยได้รับความร่วมมือจาก ผู้ ตรวจสอบบัญชีและเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ

๕. ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมความรู้การออมในชุมชน สภาพปัญหาปัจจุบันสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราได้มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสารสนเทศส่งผลให้ สภาพทางสังคมและการดำรงชีวิตของคนเกิดการเปลี่ยนแปลงไป จากการดำรงชีวิตแบบดั้งเดิมและมีวิถี ชีวิตที่เรียบง่ายเป็นสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมและใช้จ่ายเงินอย่าง ฟุ่มเฟือย ทำให้คนส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องหนี้สินและอาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเรื่องอื่น ๆ ตามมาอย่าง มากมายและกว้างขวาง เพื่อหาแนวทางในการปลูกฝังจิตสำนึกและปรับพฤติกรรมคนเกี่ยวกับการออม การกระตุ้นให้เกิดการออมภาคครัวเรือน หรือสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรต่างๆ และเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้การออมภาคครัวเรือน และสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร การออมรูปแบบต่างๆใน ชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ การเสริมสร้างเครือข่ายกลุ่มการออมต่างๆเพื่อยกระดับการเรียนรู้และ การบริหาร จัดการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรการออมให้มีความยั่งยืน

การประชาสัมพันธ์และส่งเสริมความรู้การออมในชุมชนอย่างยั่งยืนได้แก่

(๑) การสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับรายได้ครัวเรือนยากจน โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง โดยค้นหาสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรนำร่อง และขยายผลการดำเนินการไปยังสมาชิกกลุ่มสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/ชุมชนอื่น ๆ จนถึงระดับตำบล อำเภอ จังหวัด

(๔) จัดสัมมนาเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับเขต/ภาค

๖. การกำหนดหลักเกณฑ์ และอัตราผลตอบแทนที่จูงใจ คือ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากโดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ และประกาศให้สมาชิกทราบเป็นคราวๆ โดยหลักการอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมควรใกล้เคียงกับดอกเบี้ยเงินฝาก ของธนาคารพาณิชย์ ในประเภทและรูปแบบการฝากลักษณะเดียวกันอาจสูงกว่าเล็กน้อยเพื่อจูงใจให้สมาชิกฝากเงินกับสหกรณ์แต่ต้องคำนึงถึงภาระค่าใช้จ่ายต้นทุนการเงินด้วย

การคิดและจ่ายดอกเบี้ยเงินฝาก วิธีคิดดอกเบี้ย สหกรณ์อาจคิดดอกเบี้ยเป็นรายวันหรือเป็นรายเดือนตามความเหมาะสมกับฐานะและความพร้อมของแต่ละสหกรณ์ โดยดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์สหกรณ์จะคำนวณและจ่ายดอกเบี้ยทบเป็นต้นเงินเข้าบัญชีผู้ฝากให้ตามระยะเวลาที่เห็นสมควร เช่น ทุกสิ้นเดือนหรือสิ้นปีบัญชีสหกรณ์เป็นต้น สำหรับดอกเบี้ยเงินฝากประเภทประจำสหกรณ์จะคำนวณและจ่ายดอกเบี้ยให้เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาฝากกรณีผู้ฝากถอนเงินฝากประจำก่อนกำหนดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากสหกรณ์ สหกรณ์อาจจ่ายดอกเบี้ยให้ตามจำนวนเดือนเต็ม

ข้อควรคำนึง วิธีการคิดดอกเบี้ยเป็นรายวันหรือรายเดือน การนำดอกเบี้ยเข้าทบเป็นเงินต้น จะมีความถี่มากขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ซัดความสามารถในการนำเงินฝากไปแสวงหารายได้และนโยบายของสหกรณ์

๗. สร้างองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมการออม ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่างๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม และเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคง และเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย ตลอดจนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน

การถ่ายทอดประสบการณ์คือองค์ความรู้ที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมการออมเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการนำเสนอรูปแบบการออมนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับบุคคลในท้องถิ่นหรือกลุ่มสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้ ซึ่งการออมเป็นปัจจัยที่ทำให้เป้าหมายที่บุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ ซึ่งเงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการออม

รูปแบบการออม ตลอดถึงกลไกกระตุ้นให้เกิดการออม ทั้งการออมในระยะสั้น กลาง และยาว เครื่องมือและผลลัพธ์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากการใช้เครื่องมือเหล่านั้นในการกระตุ้นการออมของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการออม

ต้นแบบของกลุ่มการออมที่ประสบความสำเร็จ และมีความหลากหลาย รวมถึงเครื่องมือที่ต้นแบบของกลุ่มการออมใช้ เพื่อนำไปปรับใช้กับกลุ่มหรือพื้นที่อื่นๆ

แนวคิดและรูปแบบ ในการส่งเสริมการออมที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมาย (เงื่อนไขคือ ในพื้นที่ วิถีชีวิต และระดับรายได้ที่แตกต่างกัน)

กลไก/เครื่องมือ ตลอดถึงแนวทางปฏิบัติสำหรับภาครัฐ ในการปรับแนวคิด และค่านิยมของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเรื่องของการออม เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเห็นความสำคัญของการออม เพื่อให้ปริมาณการออมในพื้นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้อัตราการออมในระดับประเทศเพิ่มขึ้นด้วย

๘. จัดทำคู่มือการส่งเสริมการระดมเงินออม วิธีการ ประโยชน์การออมการส่งเสริมการระดมเงินออม

๘.๑ การแนะนำ ส่งเสริมการออมเงินในสหกรณ์ /กลุ่มเกษตรกร

๘.๑.๑ แนะนำในที่ประชุม (ประชุมกลุ่มสมาชิก และประชุมคณะกรรมการดำเนินการ)

๘.๑.๒ แนะนำ ส่งเสริม การไปเยี่ยมเยียนสมาชิกรายบุคคล รายกลุ่มและนำโครงการส่งเสริมการออมไปแนะนำชี้แจง เชิญชวนให้สมาชิกได้มีการออม

๘.๑.๓ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมการออมเงิน ถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยใช้หนังสือเวียน แผ่นพับ แผ่นปลิว เพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อธิบาย/ชี้แจงประโยชน์ของการออมเงิน ขั้นตอน วิธีการรับฝากและถอนเงินของสหกรณ์

๘.๑.๔ สร้างศรัทธา ความเชื่อมั่น ต้องแสดงให้เห็นว่ามีความปลอดภัย เช่น อาคารสถานที่ การบริหารจัดการ ระบบการควบคุมภายใน/เอกสารต่าง ๆ ปรับปรุงระบบการบริการออมทรัพย์ (ฝากเงิน) ให้ถูกต้องรวดเร็วขึ้นและเป็นไปตามระเบียบสหกรณ์ เช่น ฝาก / ถอน ภายใน ๓ นาที มีการสร้างระบบคุ้มครองเงินฝากให้กับสมาชิก เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ความมั่นคงในสหกรณ์ / ผู้นำในกลุ่มหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จะต้องทำการออมให้เป็นแบบอย่างก่อน

๘.๒ แนวปฏิบัติสำหรับผู้ที่ต้องการสร้างเงินออม

๘.๒.๑ แนะนำสมาชิกให้เริ่มต้นการออมทันทีที่มีรายได้

๘.๒.๒ ให้มีการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

๘.๒.๓ ตั้งจุดประสงค์ในการออมว่าจะออมเพื่ออะไร ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อจะได้วางแผน กั้นเงินทุกครั้งที่มีรายได้ การกั้นเงินไว้แต่ละเดือนเป็นการชะลอการใช้จ่าย เพื่อสะสมไว้ใช้จ่ายเมื่อถึงเวลาตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ ไม่ต้องกั้มเงินให้เสียดอกเบี้ย (ให้มีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์จุดประสงค์ในการออมว่าจะออมเพื่ออะไร ต้องมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จำนวนเงินออม ระยะเวลาที่ออม)

๘.๒.๔ มีการวางแผนการใช้จ่ายที่รัดกุมและเป็นไปได้ตามสภาพของครอบครัว ต้องรู้จักเลือกซื้อของที่ราคาประหยัดเหมาะสมกับฐานะของตน

๘.๒.๕ มีเงินติดตัวไว้เท่าที่จำเป็นใช้ ไม่ควรพกเงินติดตัวมากเกินไปจนจำเป็นต้องใช้เพราะ อาจจะทำให้มีการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น

๘.๒.๖ เพิ่มรายได้จากการออม เช่น การฝากเงินกับธนาคาร การซื้อพันธบัตรรัฐบาลเป็น วิธีการที่ปลอดภัยที่สุดสำหรับการออมจะได้ดอกเบี้ยด้วย

๘.๒.๗ ตั้งสัจจะกับตัวเอง หรือสร้างพันธะในการออม เพื่อจะเป็นการบังคับตนเองให้สามารถ ออมทรัพย์ได้ เพราะมีสัญญาว่าจะต้องส่งเงินกับสหกรณ์

๘.๒.๘ การจัดทำงบประมาณเงินสดส่วนบุคคลในแต่ละเดือนเพื่อประมาณรายได้-รายจ่าย จะได้ว่าในแต่ละเดือนนั้นมีเงินเหลือเก็บออมได้จำนวนเท่าใดด้วย แล้วให้แยกจำนวนเงินที่จะออมเพื่อนำไปฝากธนาคารทันที นำรายได้ที่เกิดจากการออม เช่น ดอกเบี้ย หรือเงินปันผลในกรณีเป็นสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ไปลงทุนต่อทันทีเพื่อให้เงินออมงอกเงยยิ่งขึ้น

ประโยชน์ทางตรงที่มีต่อสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๑. ได้รับความอุ่นใจในเรื่องการเงิน ไม่ต้องกังวลในเรื่องต่าง ๆ เนื่องจากมีความพร้อมอยู่แล้วหาก มีเหตุการณ์เดือดร้อนขึ้นในอนาคต

๒. สามารถมีเงินซื้อสิ่งของที่มีมูลค่าสูง มีคุณภาพดีมาใช้ได้ตามต้องการ

๓. ทำให้เกิดความมั่นคงในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างความสุขให้กับ ชีวิต

๔. สามารถเพิ่มพูนรายได้ให้เกิดขึ้น โดยการนำเงินออมไปลงทุนในกิจการทางธุรกิจเพื่อให้เกิด รายได้เพิ่มขึ้น

ประโยชน์ทางอ้อมที่มีต่อส่วนรวม

๑. ก่อให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น เพราะเงินออมที่ผู้บริโภคนำไปฝากกับสถาบันการเงินจะถูกนำไป ให้นักลงทุนกู้ต่อ

๒. เพื่อเอาไปลงทุน ถ้าเงินออมมีมากปริมาณการลงทุนก็เพิ่มขึ้นด้วย

๓. เมื่อมีการลงทุนเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้นมาตรฐานการครองชีพดีขึ้น

๔. เมื่อประชาชนมีการกินดีอยู่ดีแล้ว เศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวมดีขึ้น

๕. ทำให้การค้าระหว่างประเทศดีขึ้น เพราะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันอย่างคล่องตัว

ปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรบางแห่งไม่มีที่ทำการกลุ่มและไม่มีพนักงานในการให้บริการแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกไม่ได้รับความสะดวกในการร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ทำให้สมาชิกไม่เข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร	๑. กำหนดใช้สถานที่ใดที่หนึ่ง เป็นสถานที่นัดหมายในการเข้าร่วมออมเงิน หรือให้บริการต่างๆ แก่สมาชิกโดยมีการแต่งตั้งตัวแทนจากสหกรณ์หรือกลุ่มเข้าไปให้บริการและมีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ตัวแทนที่เข้าไปให้บริการ
๒. สหกรณ์ขนาดใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในด้านการออมเนื่องจากเงินทุนในการดำเนินงานมีมากพอ และการออมเงินไม่สม่ำเสมอของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๒. เจ้าหน้าที่ต้องเข้าไปกระตุ้น และรณรงค์ส่งเสริมการออมของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และเน้นให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการออม โดยการแนะนำในที่ประชุมใหญ่ และการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกเป็นต้น

การประเมินผลความสำเร็จของการออม

ก่อนการดำเนินการ	หลังการดำเนินการ
๑. ไม่มีเงินออม มีแต่หนี้สิน	๑. มีเงินออมเพิ่มขึ้น
๒. ไม่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	๒. เกิดการมีส่วนร่วมเพิ่มขึ้น
๓. ไม่มีแหล่งเงินทุนให้กู้หรือถ้ามีก็เสียดอกเบี้ยแพง	๓. มีแหล่งเงินทุนและดอกเบี้ยต่ำ
๔. ไม่มีรายได้เพิ่ม	๔. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเงินปันผล
๕. อื่นๆ เช่น หนี้สิน	๕. มีโอกาสในการหมดหนี้สูง

การดำเนินการในการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติ

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ที่ ๕ จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการนำองค์ความรู้เรื่อง “การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์” ไปสู่การปฏิบัติดังนี้

๑. นำองค์ความรู้เรื่อง “การส่งเสริมการออมในรูปแบบของสหกรณ์” ที่ได้จากการดำเนินการตามกระบวนการจัดการความรู้ นำมารวบรวม และจัดทำเป็นเอกสารคู่มือ เพื่อสร้างเป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) และชี้แจงให้วิทยากรของศูนย์ฯ ๕ ทุกท่านนำไปแนะนำส่งเสริมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ พร้อมกับมีแผนที่จะนำองค์ความรู้ที่ได้ เผยแพร่ในเวปไซต์ของศูนย์ฯ ๕ เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของบุคลากร และเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป และเป็นการนำระบบไอที (IT) มาใช้ในกระบวนการจัดการความรู้ให้เป็นประโยชน์

๒. มีแผนที่จะมอบหมายให้วิทยากรทุกท่านของศูนย์ฯ ๕ จัดเก็บข้อมูลและคัดเลือกสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีการเคลื่อนไหวในการระดมทุนหรือต้องการที่จะเสริมทักษะความรู้เทคนิคเกี่ยวกับการออมที่มีประสิทธิภาพ นำมาทำเป็น Case study เพื่อสร้างทีมงานวิทยากรลงไปดำเนินการโดยนำองค์ความรู้ที่ได้ไปแนะนำส่งเสริมให้ความรู้ต่อไป

๓. ติดตามผลการดำเนินการในแต่ละโครงการ เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ และสร้างการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้และนำความรู้ไปใช้ เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ และหมุนเวียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการจัดทำคู่มือส่งเสริมการออมของสำนักฯ ที่มีเนื้อหาไม่มากจนเกินไป โดยเฉพาะเรื่องการลงบัญชีรับ - จ่าย เทคนิคการระดมเงินออมที่ได้ผลและประโยชน์ที่ได้จากการออมในระดับกลุ่มสมาชิกที่มีความรู้ค่อนข้างน้อยจะเข้าใจยาก เนื้อหาที่จัดทำควรกระชับและยกตัวอย่างให้เข้าใจง่าย โดยนำเอา องค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้เป็นคู่มือเกี่ยวกับการออมเงินในสหกรณ์และมีกรณีศึกษาที่เป็นตัวอย่างของสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จในเรื่องส่งเสริมการออมในแต่ละภาคเพื่อให้สหกรณ์อื่นๆ ได้ศึกษาถึงเทคนิควิธีการการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการระดมเงินออมจากสมาชิกที่ได้ผล เพื่อให้เป็นแนวทางหรือเข้าไปศึกษาดูงาน ดังกรณีศึกษาที่จะนำเสนอต่อไป

อ้างอิง

แหล่งที่มาข้อมูล

- องค์การแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ, ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, ๒๕๔๙. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: รัตนไตร.
- สิ่งดีๆ ที่หลากหลายสไตล์ KM (Best Practice KM Style). รายงานประจำปี ๒๕๔๙ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม สคส.) ISBN ๙๗๔-๙๗๓-๔๒๓-๑
- รายงานประจำปี KM ประเทศไทย (สคส.) ๒๕๔๘ ISBN ๙๗๔-๙๗๓๒๒-๙-๘
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (๒๕๔๘). การจัดการความรู้. ใน วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, ๔๕(๒), ๑-๒๔. พิเชฐ บุญญิตติ. (๒๕๔๙). การจัดการความรู้ในองค์กร. ใน วารสารห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๑๓(๑), ๑๑๘-๑๒๒. ดร.กิตติพันธ์ คงสวัสดิ์เกียรติ (๒๕๕๓) เอกสารประกอบการบรรยาย การจัดการความรู้มหาวิทยาลัยรังสิต
- แผนพัฒนาสหกรณ์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ :ศพช.
- การจัดการความรู้คืออะไร กรมการปกครอง
- Knowledge Management (การบริหารจัดการความรู้)
- คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้ : โครงการพัฒนาส่วนราชการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และจัดทำความรู้ในส่วนราชการ โดย สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ
- การสหกรณ์ในประเทศไทย : กส.๒๔/๒๕๕๐ ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗

.....

